

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKEGA GLASA IN NOVEGA LISTA 11. JANUARJA 1996

PRVI DAN NOVEGA GLASA

PREDSTAVILI SMO SE

ANDREJ BRATUŽ

Ko smo prejšnji teden predstavili v Gorici in v Trstu Novi glas, smo gotovo doživeli nekaj trenutkov, ki so neponovljivi in enkratni. Rojstvo novega glasila je vedno nekaj edinstvenega. Če velja podobna ugotovitev že v širšem in večjem okviru, recimo pri nas pri večinskem narodu, velja vse to še toliko bolj za manjšinsko stvarnost. In res, že vzdušje samo je bilo nekam nevsakdanje, upal bi si reči, pričakujoče in obenem praznično, kar se je razbralo iz izraza bolj ali manj vseh - naprej seveda prizadetih oblikovalcev časopisa samih. Vse to smo mi vsi, od časnikarjev do tiskarskih oblikovalcev in drugih sodelavcev ter seveda izdajateljev, neposredno občutili.

Nekaj podobnega se je verjetno pokazalo ob rojstvu vseh slovenskih listov in revij od Vodnikovih Lublanskih Novic na koncu 18. stoletja dalje. Radostni trenutki ob prvih številkah so spremljali v naši pretekli in polpretekli zgodovini dolgo verigo našega dnevnega in periodičnega tiska. Od elementarne, a vedno žive Gutenbergove tehnike do sodobnih elektronskih tehnologij. Še drugi veliki slovenski književniki so kasneje za Vodnikom prijeli za pero in uredniško vodstvo znanih glasil, kot sta bila npr. Jurčič s Slovenskim narodom ali Levstik z Naprejem, pa še prej Slomšek z Drobtinicami ali Bleiweis z Novicami - da omenimo le najbolj znane in danes že klasične primere.

Leto I.-štev.1. To je enostaven, a vendar zgodovinski zapis v glavi Novega glasa. Čas bo kasneje še nadaljeval z oštevilčenjem let in številčk. Upamo, da bo tako. Kronika in zgodovina bosta beležili nove, morda spremenjene in za prihodnje čase aktualizirane glave. Pa ne samo teh. Že sedaj si moramo pričakovati in tudi sprejeti pozitivne kritične prispevke, ki bodo lahko v bodoče izboljšali in obogatili tako vsebino kot obliko časopisa. Bralci naj postanejo prvi kritiki in sodniki, saj je njim list v prvi vrsti namenjen.

GORICA, dvorana pokrajinskega sveta, v četrtek, 11. januarja

AVTONOMIJA / RAI

AKTUALNO VPRAŠANJE ZA NAS IN FURLANE

DRAGO LEGIŠA

V deželnem italijanskem dnevnem časopisu smo te dni brali, da se bo peticija za ustanovitev avtonomnega sedeža Italijanske radiotelevizijske ustanove RAI v Furlaniji lahko podpisovala do 31. januarja. Pobudo za to akcijo je dal bojeviti furlanski rodoljub, duhovnik Duilio Corgnani, ki je tudi glavni in odgovorni urednik tednika videmske nadškofije Vita Cattolica. V ta namen je bil sestavljen poseben odbor, ki mu predseduje rektor univerze v

Vidmu, prof. dr. Marzio Strassoldo. Njegovo ime gotovo daje celotni pobudi dodaten ugled in potrjuje njen veliki pomen. V časopisih smo tudi brali, da je bilo do zdaj zbranih nad 40 tisoč podpisov.

Kar smo pravkar omenili, posredno zadeva tudi našo slovensko narodno skupnost v deželi Furlaniji Julijski krajini in zasluži posebno pozornost. Po našem tudi ni prav, da smo to do zdaj zane-marjali, če ne celo podcenjevali.

Pobudniki akcije se očitno zavedajo velikega pomena, ki ga imata radio in televizija v

današnji družbi. Od javne ustanove, kot je RAI, pričakujejo in zahtevajo, naj bo bližje stvarnosti v Furlaniji in naj jo tudi popolneje zrcali. Konkretno predlagajo, naj pristojni krogi in pristojna oblast ukrepajo tako kot v deželi Tridentinski Južni Tirolski, kjer ima RAI od odobritve znanega "paketa" dalje dva avtonomna sedeža: enega v Bocnu in enega v Tridentu. Samo tako bo pravilno pobudniki akcije lahko zadoščeno eni glavnih zahtev in tudi velikemu pričakovanju furlanskega ljudstva, da se po danes tako važnem sredstvu množičnega

obveščanja, po radiu in televiziji sliši njegov materni furlanski jezik.

Slovenci v deželi Furlaniji Julijski krajini smo seveda solidarni v tem pogledu s Furlani in bi si morali prizadevati, da bi glede javne radiotelevizijske ustanove uskladili akcije. Slovenci na primer zahtevamo, naj RAI poskrbi za vidljivost slovenskih televizijskih oddaj na vsem ozemlju, kjer živi slovenska narodna skupnost. Potem ko smo namreč dve dolgi desetletji (!) čakali na izvedbo tistega člena sedržavnega zakona, kjer je govor o televizij-

STRAN 3

04 Dr. Angel Kosmač
TEDEN KRŠČANSKE EDINOSTI

"Glej, stojim pred vrati in trkam..." V četrtek, 18. januarja, bomo stopili v teden krščanske edinosti, ki poteka pod zgornjim geslom. Kaj nam pomenijo te besede?

02 Andrej Bratuž
ČAS IZBIR

03 Ambrož Kodolja
GLOSA OB MEJI

05 Kazimir Humar
SLOMŠEK - APOSTOL EDINOSTI

07 OBELEŽJE PROF. JOŽETU PETERLINU

07 Davorin Devetak
ALPE ADRIA FILM FESTIVAL V TRSTU

12 Miro Oppelt
MITTERAND IN MUŠIČ

13 Peter Stres
BRIŠKI ČASNIK

14 Janez Povše
KNJIGA O ZAKONITOSTIH TRGA

VSEBINA

NA BALKANU

NOVI SPORAZUMI IN
OGROŽENA RAVNOTEŽJA

SAŠA RUDOLF

Po štirih letih je vojna na Hrvaškem končana, v preteklem letu pa smo dosegli dva pomembna rezultata z osvoboditvijo ozemlja, ki je bilo pod srbsko oblastjo, in podpisom daytonskega sporazuma. Tako se je na skupni slavnostni seji obeh domov parlamenta ob četrti obletnici uradnega priznanja hrvaške države pohvalil predsednik Tudman. Rešiti bo sicer treba še vprašanja vzhodne Slavonije, vendar se je predsednik zavzel za

diplomatsko pot, ki naj bi preprečila ponovno prelivanje krvi. Nadalje se je zavzel za ohranitev dobrih stikov z Združenimi državami, Nemčijo in Francijo ter za izboljšanje sodelovanja z Italijo. Hrvaška, ki je načela pogovore z Rimom o zaščiti manjšin in ureditvi nepremičnin, se je postavila na isto stališče kot Slovenija, češ da je bilo vprašanje zapuščene lastnine optantov rešeno z rimskim dogovorom iz leta 1984.

Tudman se je obenem pohvalil s prijateljstvom, ki naj bi ga navezal z ameriškim predsednikom Clintonom. Ta pred prihodom verjetno ni vedel, kaj predstavlja obisk predsednika velesile v tako majhni državi in v kolikšni meri zna vplivati na njene notranje odnose. Zato bi bilo pretirano trditi, da je hote okrepil Tudmanov položaj. Dejstvo pa je, da v tem trenutku Clintonu ustreza Tudman kot poslušni partner, saj ima vse razpoložljive argumente in moč, da Tudmana prisili, da popravi na Hrvaškem vse tisto, kar mu ni všeč.

V Bosni se položaj zaostruje, saj se bliža 19. januar, ki po daytonskem sporazumu predstavlja rok za umik srbskih oboroženih enot iz sarajevskih predmestnih okrajev in obenem zadnji dan za izmenjavo vojnih ujetnikov. Ilidža, Grbavica in ostali srbski okraji so se spremenili v eno samo pogorišče, saj dosedanji prebivalci množično bežijo, pred tem pa zažigajo domačije, češ sovražniku ne smemo pustiti ničesar.

Napetost tudi med ameriški vojniki v Tuzli. Poveljstvo je vojakom islamske veroizpovedi prepovedalo udeleževati se verskih obredov v mošejah, češ da bi nekateri to lahko tolmačili kot podporo Muslimanom. Protest se veča, saj se bliža pričetek ramadana, meseca, v katerem se Muslimani postijo.

KDAJ BO POLITIKA SPET OPRAVLJALA
SVOJO NALOGO?

RIM: bo Lamberto Dini Italiji še potreben?

Ministrski predsednik Dini je ob sklepu parlamentarne razprave ugotovil, da njegova vlada ne uživa zaupanja večine poslancev. Zato je odstopil, državni poglavar pa je začel s prvim krogom posvetov. Ti se bodo končali v petek, 19. t.m. Skrajna desnica je že očitala predsedniku republike, da namenoma zavlačuje s posveti, s Kvirinala pa so brž odgovorili, da mora Scalfaro sprejeti nič manj kot 25 odposlanstev političnih skupin, medtem ko je med tako imenovano prvo republiko ob podobnih priložnostih sprejemal največ 12 delegacij.

Ena vidnejših posledic "večinske" volilne reforme je, da se je v primerjavi z dobo, ko je bil v veljavi čisti proporcni volilni sistem, več kot

podvojilo število političnih skupin, prisotnih v parlamentu. To potrjuje pravilnost stališč tistih politikov, ki zahtevajo, naj se sedanji večinski volilni sistem dopolni v skladu z jasno voljo, ki je prišla do izraza na referendumu leta 1993. Če tega ne bo naredil ta parlament, se bo po novih volitvah obnovilo sedanje stanje in ne bo zaželeno ter pričakovane politične trdnosti oziroma stabilnosti. Vlade bodo še dalje imele zelo kratko "življenje" (povprečno je vsaka do zdaj bila na oblasti le devet mesecev!).

Nekateri poznavalci razmer pravijo, da glavni akterji v sedanji krizi dejansko nočejo volitev in se jih branijo kot zlodej blagoslovljene vode. Tako Scalfaro kot Berlusconi in D'Alema bi najraje videli, da bi Dini sestavil drugo vlado.

Kriza vlade je po njihovem sicer neizogibna, vendar menijo, da jo je treba za vsako ceno nadzorovati in obvladovati.

Leva sredina z D'Alema na čelu naj bi od Berlusconi zahtevala, da "nevtralizira" Finija, tako da bo ta preklical veto za Dinija. V takšno smer naj bi šla tudi prizadevanja Casinija in Buttiglioneja ter dobršnega dela gibanja Naprej, Italija. Če pa hoče Berlusconi biti uspešen, mora ponuditi Nacionalnemu zavezištvu nekaj otipljivega. Ne gre le za odstop in konec tehnične vlade in za sestavo vlade t.i. "široke večine", temveč gre predvsem za vsaj navidezen začetek reformnega procesa.

Strokovnjaki so prepričani, da bo važno vlogo pri razpletu dogodkov imel Umberto Bossi s svojo Severno

ligo. Ta je po njegovi zaslugi danes v središču političnih iger, za kar je odločilno pripomogel predlog, naj se čimprej ustanovi ustavodajna zbornica. S tem predlogom se strinja marsikatera politična sila. Ustavodajna zbornica je torej postala nekakšna čudežna beseda. Z njo pa si marsikdo le rešuje svoj obraz. V vsakem primeru mora zlasti leva sredina pozabiti na svoj predlog, naj bi nova Dinijeva vlada trajala le kake tri mesece. To je odločno preskromna doba za kakršenkoli obnovitveni proces.

V že tako zapleteno stvarnost je v zadnjih dneh treščila nova bomba v zvezi z nekdanjim sodnikom Di Pietrom. Na dan je prišel njegov "revolucionarni načrt", ki bo verjetno imel za posledico, da se bo ta še pred nekaj dnevi zelo ugledna in tudi vplivna osebnost popolnoma onemogočila in da se bo morala dokončno odpovedati svojim političnim ambicijam. Konec koncev bi se s tem razmere poenostavile in bi politika - ta prava, namreč - začela opravljati svojo nalogo.

D.L.

OD MEVI

ČAS IZBIR

Vsak čas je čas izbir. Te so seveda lahko za nekoga pravilne, za drugega ne. S tem se pač kaže demokratična presoja posameznega človeka, ki to izbiro naredi,

prav tako pa tudi našem današnjem svetu se vsakodnevno odločamo za nekaj. Za vrednote, za izbiro med dobrim in zlim, za demokracijo ali njeno nasprotje itd. V našem manjšinskem prostoru izbiramo iz dneva v dan, ali bomo ali ne bomo ostali Slovenci, ostali kristjani. Izbira je gotovo bila tudi ob nastanku našega novega tednika, ko smo se polni dobre volje odločili za ta, rekli bi lahko, za naš prostor zgodovinski korak. Ko smo pa

prav tako pa tudi našem današnjem svetu se vsakodnevno odločamo za nekaj. Za vrednote, za izbiro med dobrim in zlim, za demokracijo ali njeno nasprotje itd. V našem manjšinskem prostoru izbiramo iz dneva v dan, ali bomo ali ne bomo ostali Slovenci, ostali kristjani. Izbira je gotovo bila tudi ob nastanku našega novega tednika, ko smo se polni dobre volje odločili za ta, rekli bi lahko, za naš prostor zgodovinski korak. Ko smo pa

dokončno in po svobodni presoji in odločitvi prišli do te izbire, je ta postala stvarnost.

Zato nas nekateri glasovi, ki so v samem italijanskem deželnem tisku prišli na dan prav ob izidu oz. tržaški predstavitvi, in to s strani pomembnega predstavnika slovenske Cerkve v Trstu, neprijetno presenetili. Kritika je seveda vedno svobodna, ne sme pa potvarjati dejstev in prikazovati večinskemu narodu te spremembe v slovenskem tisku pri nas kot nekaj, kar lahko popolnoma izmaliči dejansko podobo te naše pobude.

A.B.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000 LIR,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTA 18

TEL 0481/ 533177

FAX 0481/ 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040/ 365473

FAX 040/ 633307

VEDNO GRE ZA MANJŠINO

JANEZ POVŠE

Vedno gre za manjšino, v času prehoda ali tranzicije toliko bolj. Gre za manjšino oziroma nas same, ki smo manjšina, kar pa utegne biti tudi širše zanimivo. Manjšina ima namreč žal takšne izkušnje, da mnogokrat lahko istoveti sebe s šibkejšim. Ni seveda nujno, da bi bila manjšina kar vnaprej in vedno v vlogi šibkejšega, toda zgodovinska izkušnja širom po svetu pripoveduje, da je v večini primerov tako. Prav zaradi omenjene izkušnje, da je resnica močnejšega in šibkejšega še kako na delu, ima manjšina, torej tudi naša manjšina, izjemno prefinjen posluš za najširša dogajanja v svetu, v katerem je odnos med močnejšim in šibkejšim pogosto pravilo ter tudi povzročitelj številnih dogodkov. Kot rečeno, ima manjšina na tej ravni izjemen občutek; zaradi tega je lahko s svojim pričevanjem širše zanimiva, koristna, verodostojna in v nekem smislu nepogrešljiva.

Poglejmo v luči močnejšega oziroma šibkejšega, npr. velesile in na drugi strani majhne ali manjše težave; pogledimo bogate in revne, pogledimo t.i. velike in t.i. majhne narode, kjer še kako hitro pride do uveljavljanja logike močnejšega in šibkejšega; pogledimo vase zaprto razumevanje nacionalnega vprašanja tako imenovanih velikih narodov, ki vidijo rešitev svojega narodnostnega vprašanja le v takšni državi, ki bi dobesedno povezala vse narodnjake in ki včasih za ta svoj cilj ne izbirajo sredstev. Spomnimo se Srbije, ki je še do nedavnega uresničevala takšno zamisel, ob čemer ni mogoče mimo izjav nedavno zmagovitih neokomunističnih voditeljev v Rusiji, da "ni videti rešitve ruskega nacionalnega vprašanja drugje kot v ponovni vzpostavitvi nekdanje Sovjetske zveze." Le tako bi bili menda vsi pripadniki ruskega naroda varni. Vzemimo dalje v misel odnos med državo in regijo, regijo in občino, ali pa odnos med državami, ki imajo jedrsko oborožitev, in tistimi, ki najmočnejšega orožja nimajo. Povsod razmerje med močnejšimi in šibkejšimi, povsod nevarnost grobega prevladovanja enega nad drugim, in to v času, ki nujno zahteva večjo človeško odprtost in manj nasilja, manj prisile.

Poglejmo ne nazadnje odnose med nami, na odnose znotraj slovenskega naroda v matični domovini in znotraj manjšine: ali ni tudi tukaj mogoče najti nevarno logiko razmerja med močnejšim in šibkejšim, večvrednim in manjvrednim, bolj zaslužnim in manj zaslužnim?

Daleč smo od misli, da bi bili vsi nešteti primeri obvezna prevlada močnejšega nad šibkejšim, večjega nad manjšim. Velesila lahko vzpostavi enakovreden odnos z manjšimi državami, bogati so lahko tudi pravični, veliki narodi niso nujno zatiralci manjšin, država ni nujno zatiralca regij in občin, ki takšne oborožitve ne premorejo, večinski narod lahko nudi svojim manjšinam prav vse življenjske možnosti, razmerje znotraj manjšine je lahko plodno ter z različnimi izkušnjami in političnimi usmeritvami še bogatejše. Lahko je torej tako, kot bi bilo nasploh prav, in v tej smeri si je treba prizadevati; toda izkušnja uči, da mnogokrat zadeve potekajo v obratni smeri, kratkoročno močnejšim v korist, dolgoročno vsem v škodo. In v vsem tem je manjšina dragocen pričevalec o tem, kaj je pravično oz. kaj je škodljivo. Manjšina kot mnogokrat po krivici šibkejši partner je zategadelj nekakšna varnostna naprava, ki zgovorno osvetljuje stanje doma in po svetu. Osvetljuje vse od obnašanja velesil pa do počutja tako imenovanih najmanjših. V tem smislu je tudi naša manjšina bogastvo.

GLOSA OB DRŽAVNI MEJI

AMBROŽ KODELJA

Vsako jutro prejmem redno ob 6.45 Primorski dnevnik. Kot se za zamejca spodobi, najprej pogledam, kaj je novega na goriški strani, saj bom v tem mestecu že kmalu po osmi uri. Z žalostjo zapažam, da je ta stran vedno bolj revna, sam ne vem zakaj. Vedno pa si študi vzajem čas, da preberem rubriko "Pogledi". V prvi letošnji številki - 2. januarja - je moj dolgoletni šolski kolega, s katerim sva na svojem področju "brihtala" ta naš zamejski mladi rod, prof. Aldo Rupel, napisal zanimivo razmišljanje z naslovom: "Mejna mreža". Razmišljanje je nastalo ob odstranitvi tistega dela mejne ograje pri severni goriški železniški postaji ali pred železniško postajo Nova Gorica, o kateri se je že toliko pisalo, češ da vzbuja vse skupaj takšen ali drugačen pomislek.

Z Ruplovim zapisom se res ne morem strinjati in sem prepričan, da se ne strinja še marsikdo, čeprav je njegovo razmišljanje zanimivo in za proučevalce obmejnega obnašanja celo dragoce. Zanimivo, med drugim piše o smučanju na Lokvah: "Mejo sem prečkal ilegalno. Prepustnico sem pozabil doma... Leto dni kasneje sem med pri-

GORICA: Američana "rišeta" mejo ob nekdanji šempetrski bolnišnici

pravniki za sprejem na Visoko šolo v Rimu skoraj vsako jutro med "fartlekom" na trebenjskem Frankovcu prečkal mejo za nekaj deset metrov; steza je pač potekala na obeh straneh. To je primerno povedati zaradi spomina-opomina, da ni predstavljala mejna črta po letu 1954 nikakršnega problema ne v psihološkem in niti v praktičnem pomenu za tiste, ki je niso imeli za 'antimurales occidentalitatis'."

To je pogled, ki ga verjetno še marsikdo ima. Smo pa tudi drugi, ki zlasti o meji med Italijo in SFRJ mislimo drugače in smo jo zelo, res zelo drugače doživljali.

Znano je, da so "tržaški športniki", tako so jih imenovali, redno trenirali po Krasu in si jih srečeval v Lokvi ali Sežani; ko so se okrepčali v tej ali oni gostilni, pa niso v bivši Jugoslaviji prešli nobene mejnega prehoda.

Znano je tudi, da so pri "športnih podvigih" skupaj z oficirji JLA pili viski v tej ali oni karavli... To ve marsikdo iz Sežane, Lokve ali kate-re od okoliških vasi. To še ni zadostni dokaz za odprtost neke meje... Je pa dokaz za kaj drugega!

Moje prvo spoznanje o meji se je začelo, ko sem obiskoval zadnji letnik nižje gimnazije. V neki vasi v Soški dolini se je v gostilni vnel prepir med fantom, ki mu je oče padel pri partizanih, in med upokojenim partizanskim oficirjem. Fant je zabrusil staremu borcu v obraz, naj se zave, da jih ima preveč na vesti... Ta mu je odločno vrnil: "Ti se pripravi!" Drugi dan, ko so se hiši bližali miličniki, da bi fanta aretirali, in jih je mama od daleč opazila, jo je sin popihal skozi okno v gozd. Ker

ga ni bilo doma, ga pač niso odpeljali; vedel pa je, da ga čaka Goli otok; zato je pobegnil v Italijo. Mama je 21 dni vsak dan pripešala na železniško postajo v Solkanu, kupila listek za Novo Gorico, tu izstopila in ob železniški ograji ob tiri hodila počasi proti zapornicam ter pozdravljala sina, ki jo je čakal na drugi strani meje, da bi jo videl. Dvaindvajseti dan pa sta se vanjo zagnala miličnik in sprevodnik. Ko je stopila na vlak v Solkanu, sta jo s silo izvlekla iz vlaka. Od tedaj sina ni več videla. Redno pa je 21 dni pripešala dve uri do Solkana in še prav toliko nazaj domov, samo za en sinov pogled...

DALJE PRIHODNJC

S 1. STRANI

AKTUALNO VPRAŠANJE...

skih oddajah v slovenskem jeziku, je ustanova RAI lani končno le začela s temi oddajami, a se je takoj nekaj zataknilo: oddaje se ne vidijo na veliki večini ozemlja, poseljenega s slovenskim življem. Ker takšno stanje traja že nekaj mesecev in še ni nobenega znaka, da se bo izboljšalo, smemo upravičeno misliti, da se ustanova RAI oziroma njeni nadrejeni iz nas brijejo norca. Problem

vidljivosti teh oddaj nikakor ni bil rešen tako, kot bi se spodobilo. Naši ljudje na tržaškem in goriškem Krasu, v Brdih, Benečiji in Kanalski dolini sploh ne vidijo televizijskih oddaj v slovenskem jeziku, oblikovanih v tržaških studijih RAI-ja.

Strokovnjaki, s katerimi smo se večkrat pogovarjali o tem problemu, nam zagotavljajo, da se vprašanje vidljivosti lahko reši brez kdovekakšnih stroškov in da je pravzaprav vse odvisno od politične volje dežele, kateri po državljanstvu pripadamo. Italija sama mora torej ta problem urediti, saj smo vendar njeni davkoplačevalci! Kar zadeva vidljivost televizijskih programov iz Slovenije, je

treba predvsem ugotoviti, da je to njen problem in da bi ga morala rešiti v skladu z ustavnimi obveznostmi do Slovencev izven svojih državnih meja.

Rekli smo že, da moramo in da smo Slovenci v Italiji solidarni z bojem, ki ga v zvezi z RAI-jem bijejo Furlani. Po našem bi kazalo stopiti čimprej v stik z njimi in po možnosti združiti sile, da se najde rešitev, ki bi zadovoljila Furlane in Slovence.

DRAGO LEGIŠA

JEZUS IZ NAZARETA
IN CERKEV KOT SKUP-
NOST JEZUSOVIH
UČENCEV

ZVONE ŠTRUBELJ

Cerkev opredeljuje samo sebe kot avtentično varuhinjo Jezusovega evangelijskega označila. Do 2. vatikanskega koncila je bila v ospredju definicija Cerkve kot "popolne družbe". Po koncilski reformi, po temeljitem študiju in zlasti vsled gibanju, ki je začelo pojmovati Cerkev kot živo občestvo, Kristusovo skrivnostno telo in potujoče božje ljudstvo, prihajamo danes do prenovljenega pojmovanja Cerkve kot skupnosti Jezusovih učencev. Koncilski dokument *Lumen gentium* (Luč narodov), eden od najbolj temeljnih prenovitvenih tekstov 2. vatikanskega koncila, je bazični dokument za današnje teološko razmišljanje o Cerkvi. Natančno opredeli bistvo Cerkve, ki ima svoj temelj in transcendentni cilj v troedinem Bogu in se konkretno izraža v zgodovinskem utelešanju božjega sina, Jezusa iz Nazareta in njegovi skupnosti, ki skozi stoletja nadaljuje njegovo poslanstvo. Dogmatska konstitucija o Cerkvi Luč narodov obenem dobro prikaže tudi družbeno, hierarhično ureditev Cerkve in jo skuša uskladiti z njenim bistvom.

Po tridesetih letih, ki nas ločijo od 2. vatikanskega koncila, ugotavljamo, da je v tem času Cerkev naredila nekaj bistvenih korakov k razumevanju svojega duhovnega poslanstva. Usmerila je razmišljanje kristjanov, teološko raziskovanje in praktično življenje krščanskih skupnosti k izvirom, k enkratni epopeji Jezusa iz Nazareta in prvi krščanski skupnosti kakih dvanajstih mož in nekaj žena, ki so bili prva skupnost Cerkve. Naslov naših prispevkov Jezus iz Nazareta in Cerkev kot skupnost Jezusovih učencev že sam po sebi nakazuje razmišljanje prav o teh prvih korakih Jezusove skupnosti. Novozavezni spisi, zlasti evangeliji in Apostolska dela, so obširna dokumentacija rojstva prve Cerkve.

Jezus je dorastel in dozorel vraščen v versko in narodno tradicijo judovskega naroda. Doživljal je veličino in ponos izbranega božjega ljudstva. Biti Jud je pomenilo biti vernik, član izvoljenega ljudstva, Abrahamov sin, dedič Mojzesa, v navezi z velikimi preroki. Danes si strnjeno, močno življenjsko kohezivnost judovske družbe in religije težko predstavljamo. Kak blede dokaz nam vendarle daje zgodovina dvajsetih let, ki je Jude po letu 70 po Kristusu razpršila po vsem svetu, jih na razna načine preizkušala, a jim vendarle ni vzela ponosa in čuta pripadnosti lastnemu narodu.

Jezus je kot odrasel človek moral kmalu uvideti, da se za tem močnim in veličastnim občutkom pripadnosti izvoljenemu ljudstvu skriva še nekaj ranljivega, preveč človeškega. V imenu Boga in njegove Postave so si nekateri oskrbeli ugledna družbena mesta, visoko zveneče naslove, in to na račun tistih, ki so se manj znašli. V tej isti družbi so obstajali tudi manjredni in prezirani. Bolniki in grešniki so bili za dobromisleče Jude raksta tvorba družbe, izmeček, celo sami krivi za svojo nesrečo. V imenu Boga in častitljive tradicije Mojzesove postave so privilegirani gazili malega človeka, množico pozabljenih judovskega podeželja, množico bolnih in tistih, ki so jim dodelili nalepko "grešniki", "cestničarji". Nasilje in nestrpnost do sebi drugačnih so učitelji ljudstva pogosto utemeljevali z božjo voljo.

S tem spoznanjem je Jezus odšel na pot. Po krstu v reki Jordanu je odšel iz mesta in vasi z oznanilom božjega kraljestva. Kot potujoči "rabi" (učitelj) je zbral majhno skupnost, ki se je razlikovala od drugih verskih skupnosti prav v pojmovanju Boga, ki ni na strani teh ali onih, ampak na strani vsakega konkretnega človeka. Pot Cerkve kot skupnosti Jezusovih učencev se začne s temi prvimi Jezusovimi koraki.

TE DEN KRŠČANSKE
EDINOSTI

POGOVOR / DR. ANGEL KOSMAČ

ZVONE ŠTRUBELJ

V četrtek, 18. januarja, bomo začeli Teden krščanske edinosti, ki letos poteka pod geslom: "Glej, stojim pred vrati in trkam"; to so besede iz Janezovega razodetja... Kaj natančneje pomeni to geslo, kako ga lahko približate našim bralcem?

Te besede so bile prvotno namenjene krščanski skupnosti v Laodikeiji v Mali Aziji pred skoraj 2000 leti. V istem poglavju so tudi besede, ki jih morda že poznamo: "Vem za tvoja dela, da nisi ne mrzel ne vroč. O, ko bi bil le mrzel ali vroč! Ker pa nisi ne mrzel ne vroč ampak mlačen, sem na tem, da te izpljunem iz svojih ust..." Torej nekaka tožba čez to Cerkev, ki je nekoliko popustila v svoji gorečnosti. Lahko bi rekli, da te besede veljajo še danes: krščanski Cerkvi v celoti in tudi posameznim kristjanom. Vsi smo nekako popustili v svoji gorečnosti: nismo ne mrzli ne vroči, ampak hladni, mlačni. Tudi v razmerju do edinosti med kristjani. Skoraj ne čutimo več svoje odgovornosti za needinost v Cerkvi. Zato pa Gospod Bog, kakor da stoji pred vrati in trka, da se mu odpremo in zaživimo v večji gorečnosti do Njega in do bratov v Kristusu. Da izprosimo božje usmiljenje in odpuščanje za veliki greh naše needinosti. Da se odpremo tudi do bratov in sester, s katerimi nismo še v popolni edinosti, kjer jih dovolj ne poznamo in zato tudi ljubimo ne. Naj bi torej vsi pripravljali dan sprave in miru med kristjani, da bi ga potem znali ustvarjati tudi v svetu. Morda je prav Teden krščanske edinosti, ki ga te dni začinjamo, nekako trkanje na naše srce, da kaj več storimo, za to veliko zadevo Cerkve, ki bi zatajila svoje poslanstvo, če ne bi ekumensko čutila in delala. Še posebno sedaj, ko smo na poti v 3. tisočletje našega odrešenja in naj bi bilo leto 2000 jubilejno leto sprave med narodi, predvsem pa med kristjani. Naj bi se torej 3. tisočletje začelo v znamenju večje pripravljenosti na zблиžanje, nato pa še na trajnejšo spravo in edino-

st. Vse to lahko pomeni letošnje geslo Tedna edinosti: "Stojim pred vrati in trkam."

Teden krščanske edinosti se čedalje bolj občuti v vseh skupnostih krščanskih cerkva. Katoliška Cerkev je zadnje čase zelo pozorna na ekumensko gibanje. Prav gotovo je k temu pripomogel 2. vatikanski koncil pred 30 leti. Pomembno vlogo pa pri tem igra tudi sedanji papež Janez Pavel II. Kako bi Vi orisali ekumensko situacijo v katoliški Cerkvi in drugih skupnostih krščanskih cerkva?

Skrb za edinstvo je bila pravzaprav vedno prisotna v Cerkvi tudi v preteklosti. II. vatikanski cerkveni zbor je vernike pozval k večji pozornosti za ta naš skupni problem. Sedanji papež Janez Pavel II. je še posebno občutljiv za to in bi nas rad prepričal, da je to temeljna zadeva Cerkve, od katere ne more nikakor odstopiti. - Položaj je sicer nekoliko drugačen kot v preteklosti. Kristjani različnih veroizpovedi že skupaj molimo, zlasti v času molitvene osmine. Tudi v marsičem že sodelujemo: pri delu za mir, za sožitje, za odpravo socialnih kri-

vic, pri odpravi lakote iz sveta itd. Ostanemo pa še naprej razdeljeni pri nekaterih osnovnih resnicah naše vere in krščanskega ravnanja. Naš skupni nasprotnik je zlasti sodobni ateizem ali brezboštvo in vsaj velika verska brezbriznost današnjega sveta, ki vodi nujno v brezboštvo. Morali bi proti temu velikemu nasprotniku skupaj nastopiti, pa smo med seboj razdeljeni in zato brez moči. Zaradi tega je otežkočeno tudi misijonsko delovanje v svetu, kjer Boga in Kristusa še ne poznajo. Zato pri poganskih narodih ne uživamo velikega zaupanja, ker prihajamo med nje razdeljeni. Papež stalno govori o nujnosti ponovnega pokristjanjenja Evrope in sveta. Vendar ta nova evangelizacija zahteva združene moči. - Na Vzhodu so se mnogi narodi otresli komunistične brezbožne diktature. Nove generacije bi potrebovale novih prijemov, da se vrnejo h Kristusu in še prej, da ga spoznajo po skoraj pol stoletja ateistične vzgoje. Tudi na Zahodu ni veliko bolje. Vsi čutimo, da more edino Kristus izboljšati ta svet.

Skupno razmišljanje in skupne molitve so

postale lastne tudi vernikom po posameznih župnijah, npr. pri nas, na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. K temu prav gotovo pripomorejo konkretne pripomočki, predvsem priročnik za oblikovanje liturgije v tednu krščanske edinosti. Tudi letos je na razpolago tak pripomoček. Kaj obsega ta priročnik?

Priročnik za molitveno osmino v januarju je čudovito pastoralno sredstvo, kako oblikovati bogoslužje v osmih dneh Tedna edinosti. Tudi letos je tako. Obsega berila iz stare in nove zaveze in primerno duhovno misel za vsak dan. Seveda tudi prošnje vernikov. Kjer ni sv. maše, je možno besedno bogoslužje z določeni mi berili in prošnjami. Na razpolago so tudi razne druge molitve ekumenskega značaja. V priročniku je najti tudi nekaj zgodovine ekumenske molitve od 18. stoletja dalje. Škoda, da ni posebej označena Slomškova Bratovščina iz prejšnjega stoletja. Tudi o ekumenskem položaju v svetu in zlasti na Portugalskem, kjer so letos pripravili vsebino Tedna edinosti, je nekaj besed.

SPOMIN

GORIŠKI NADŠKOF
COCOLIN

V goriških vernikih ostaja živ spomin teh, ki so kot pastirji in apostolski nasledniki vodili krajevno Cerkev. Desetega januarja je bila v mestni stolnici slovesnost, ki je hotela počastiti spomin na zadnjega pokojnega nadškofa Petra Cocolina, ki je umrl 11. januarja l. 1982. Srečanje je bilo obenem priložnost za otvoritev restavriranih grobnic (arh. Visintin in arh. Baldas) pokojnih nadškofov in ureditve kripte v stolnici. Med mašo se je nadškof Bommarco občuteno

spomnil svojega prednika s posebno hvaležnostjo za njegovo ljubezen do krajevne Cerkve in ljudi. Pred evharistično daritvijo pa je g. Luigi Tavano podal kratek profil goriških nadškofov, predvsem tistih, ki

uživajo večni mir v stolnici. Po maši so v imenu celotne skupnosti nadškof Bommarco in somaševalci nekaj zmolili pred prenovljenimi grobnicami v zahvalo za opravljeno apostolsko delo.

PAPEŽ GOVORIL ZBORU DIPLOMATOV

JURIJ PALJK

Sveti oče je prejšnji teden sprejel ambasadorje pri Sveti stolici in imel odmeven govor, saj se je dotaknil glavnih žarišč in problemov po vsem svetu. Pred 160 veleposlaniki je odločno zahteval prekinitev jedrskih poskusov in tako poževal v mednarodnem tisku veliko odobravanja. Sicer pa je njegov govor naletel na velik odmev v svetovnih javnih občilih, morda še na večje kot praznični nagovori.

Po voščilih je papež dejal: "Zelo smo veseli, da lahko v naši sredi prvič pozdravimo palestinskega veleposlanika. Že leto dni je namreč minilo, odkar ima Sveti sedež diplomatske stike z izraelsko državo." Ko je govoril o miru v Evropi, je dejal: "Vesel sem, da je sedaj v Evropi mir. Prav v teh dneh smo bili priče podpisa miru v Bosni in Hercegovini. Upamo, da bo sklenitev miru ohranila fiziognomijo in enotnost Bosne in Hercegovine in obenem bila pozorna na njeno etnično sestavo. Sarajevo, drugo mesto simbol, bi tudi moralo postati križišče miru. Kaj se ne imenuje Sarajevo tudi "evropski Jeruzalem"?"

Sveti oče je z veseljem govoril tudi o sklenitvi miru na Bližnjem vzhodu in potegnil vzporednico

med Jeruzalemom in Sarajevom. Dejal je, da je sklenitev miru možna povsod po svetu in prav Sarajevo in Jeruzalem to dokazujeta.

"Sveti sedež je mnenja, da bi morali čimprej prenehati z izdelovanjem jedrskega orožja in z jedrskimi poskusi in bi moralo

potrebno podrobno določiti in neprenehoma zagotavljati... Vsak narod mora biti pripravljen sprejeti identiteto svojega bližnjega naroda in tu smo popolnoma na nasprotni strani od nacionalizmov, ki so trgali in še tržejo in uničujejo odnose v Evropi in v Afriki," je nadaljeval sveti oče.

Ko je govoril o odno-

zakonov, ampak tudi najbolj osnovne človeške svobode in tega ne moremo več prenašati. Vsak človek ima namreč neodtujljivo pravico javno izražati svojo veroizpoved, ki je za vsakega človeka smisel življenja."

Na koncu svojega dolgega posega je dejal: "Sveti sedež, ki je

biti jedrsko orožje pod budnim mednarodnim nadzorom!" je dejal. Nadaljeval je: "To so po mojem mnenju prve etape, ki vodijo k popolni mednarodni razorožitvi, h kateri bi morala težiti vsa mednarodna skupnost."

"Mednarodna skupnost ni samo skupek držav, ampak združuje predvsem različne narode, ki jih sestavljajo ljudje z lastno in skupno zgodovino. In prav njihove pravice je

sih z muslimanskimi državami, se je zaustavil predvsem pri dejstvu, da so muslimanski integralisti zelo trdi do drugih ver in v nekaterih državah ne pustijo graditi ne krščanskih cerkva in ne judovskih sinagog, v nekaterih muslimanskih državah pa so vse druge veroizpovedi celo prepovedane. "Nikdar ne bom nehal ponavljati: to je najbolj groba in nepravilna kršitev ne samo vseh mednarodnih

neodvisen in samostojen med državami in narodi in zato tudi član mednarodne skupnosti, želi dati svoj doprinos k skupnim naporom za boljši in mirnejši svet. Brez političnih ambicij je Sveti sedež prepričan, da razsvetljuje pot človeštva luč Tistega, ki je prišel na svet, da bi postal naš sopotnik, Tistega, v katerem so skriti vsi zakladi spoznanja in znanja."

JANUAR - MESEC VERSKEGA TISKA

A. M. SLOMŠEK APOSTOL EDINOSTI

KAZIMIR HUMAR

Od 18. do 25. januarja se po vesoljnem krščanskem svetu obhaja molitvena osmina za zedinjenje kristjanov. V tej osmini smo združeni vsi, ki verujemo v Kristusa, katoličani, pravoslavni in številne evangeličanske Cerkve, v skupni molitvi, da bi se uresničila Kristusova želja: "Da bi bili vsi eno..." Da bi bili znova vsi združeni ne samo v veri in Kristusu temveč tudi v eni sveti, katoliški in apostolski Cerkvi.

Med nami Slovenci je bil prvi veliki molilec v ta namen A.M. Slomšek, ki je ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda kot molit-

veno bratovščino za edinstvo. Pisatelj Alojz Rebula v svoji knjigi o Slomšku Pastir prihodnosti o tej Slomškovi pobudi takole priče:

"Slomšek je na poti s Koroškega čez Ljubelj doživel napad hernije in le s težavo prišel do Celja... Moral se je odpovedati eni svojih srčnih in dalekovidnih želja, da bi osebno prisostvoval ustanovitvi molitvene družbe sv. Cirila in Metoda. Kristusova Cerkve je bila že osemsto let tragično razklana, posebno je bolela oddaljenost pravoslavni Slovanov, zaenkrat je ostajalo edino zedinitevno sredstvo molitev." Tu je Slomšek povzel pobudo

tedanjega papeža Pija IX., ki je s posebno okrožnico leta 1848 povabil kristjane pravoslavnega Vzhoda k edinstvu s katoliško Cerkvijo. Slomšek si je pobudo prisvojil, da mu je tako rekoč prešla v kri.

Duhovnikom, zbranim v Brežicah za duhovne vaje, je pobudo škofa Slomška za molitveno družbo sv. Cirila in Metoda za zedinjenje kristjanov, sporočil voditelj duhovnih vaj p. Serapion Vencel. Odziv?

"Presenetljivo vabilo smo poslušali v globoki žalosti in največjim spoštovanjem. Če se prav spominjam, so takoj pristopili k družbi vsi udeleženci duhovnih vaj," piše udeleženec Franc Kosar.

Slomška je to zelo razveselilo in je k bratovščini s posebnim pismom povabil tudi vernike in sv. očeta zaprosil za potrditev bra-

tovščine in za odpustke. Papež je obojemu ugodil maja 1852. Slomšek je nato določil, da se god svetih bratov v njegovi škofiji slovesno obhaja, takrat 9. marca. Bratovščina se je hitro razširila tudi izven slovenskih meja in je leta 1860 štela že nad 34 tisoč članov.

V začetku našega stoletja se je bratovščina spremenila v Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in je kot taka živa tudi v naši goriški škofiji. Vsak mesec imajo v Zavodu sv. Družine sv. mašo za zedinjenje, ki jo daruje dr. Jože Markuža.

BESEDA ŽIVLJENJA

TRETJA NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

V KRISTUSOVI LUČI
ŽIVIMO KOT OTROCI
LUČI

"Gospod je moja luč in moja rešitev," smo ponavljali v spevu med berili današnje nedelje. Besede so vzete iz 26. psalma, v kategoriji je starozavezni pesnik - najbrž od Boga navdihnjeni kralj David - položil vso svojo vero v božje varstvo. Prva vrstica tega psalma se glasi: "Gospod je moja luč in moja rešitev, koga bi se bal?" Te besede se prav lepo slišijo, vendar - to moramo odkrito priznati - v življenju ne kažemo kakšnega močnega zaupanja v Boga. Koliko strahov stiska naše srce! Treba je silno globoke, trdne, življenjske vere, da bomo iskreno rekli: "Gospod je moja luč in moja rešitev, koga bi se bal?" Svetniki so imeli tako vero, tako zaupanje, ker so skoraj otipljivo čutili božjo bližino. "Kdo nas bo ločil od ljubezni, s katero nas ljubi Kristus?" piše apostol Pavel vernikom v Rimu, ki se bojijo preganjanja. "Mar stiska ali nadloga, preganjanje ali lakota, nagota ali nevarnost ali meč... V vseh teh preizkušnjah zmagujemo po njem, ki nas je vzljubil."

Bog, luč našega življenja, je toplota, je ljubezen, je bližina. Bog je tam, kjer se bojuje, kjer omahujemo, kjer naša srca krvavijo. Bog je naš življenjski spremljevalec. Hodi z nami. Na nas je, ali ga držimo za roko ali to roko izpustimo. Biti moramo kakor otroci, ki v gneči hodijo s svojimi starši: če izpustijo roko očeta ali matere, so izgubljeni. Tako je tudi z nami.

Če je Bog resnična luč našega življenja, mora biti naše življenje osvetljeno, prežarjeno s to lučjo. Angleški spreobrnjenec kardinal John Henry Newman, ki je po dolgem in iskrenem iskanju prestopil iz anglikanske v katoliško Cerkve, je bil tudi odličen pisatelj. Napisal je veliko zelo lepih molitev. V eni od teh prosi Boga: "Bodi mi ob strani in zasvetil se bom, kakor svetliš ti. Tako bom žarel, da bom luč drugim. Ta luč, o Jezus, bo povsem tvoj žar. Ti boš po meni svetil drugim. Nauči me, kako naj izžarevam tvojo hvalo, tvojo resnico, tvojo voljo! Naj te razodevam, ne da bi govoril, ne z besedo, temveč z zgledom, po prepričljivi sili in po skupnem vplivanju vsega, kar delam." Prav za to gre v našem življenju: izžarevati Kristusa. Če se na nas nič ne vidi, da verujemo vanj, da skušamo živeti po načelih evangelija, čemu naj bi se potem še imenovali kristjani - Kristusovi učenci?

Slovenski pisatelj Pavle Zidar, velik iskalec resnice, je v eni svojih številnih knjig zapisal to misel: "Vsak človek je luč: eden večja, drugi manjša. Kraji dobivajo štiri vrste svetlobe: sončno, lunino, zvezdno in človeško. Glavni sta dve: sončna in človeška. Če zmanjka prve, umreš, če zmanjka druge - umiraš." Da se to ne bi zgodilo, moramo luč svojega srca, svoje duše vsak dan napolniti z božjo svetlobo.

"Pri luči je dobro živeti in umreti," pravi slovenski pregovor. Pri dobrih ljudeh, napolnjenih z lučjo božje ljubezni.

JANUAR
MESEC VERSKEGA
TISKA

Zgodnjekrščanske in srednjeveške podobe Jezusovega rojstva so velike prisposode, ki so vernikom sporočale sveta znamenja ljubezni do Boga in do bližnjega, kot jo je oznanil križani Jezus iz Nazareta.

Nad celotnim božičnim kozmosom sveti magična Zvezda novega upanja in opozarja na rojstvo božjega Sina. Ta zvezda nikoli ne ugasne, saj stoji nad samim Betlehemom, kar je v hebrejščini simbolična beseda "Hiša kruha". V skromnih jaslicah leži Jezušček, ta kruh novega sveta in neba, in blagoslovlja vse ljudi dobre volje.

Nad božično pokrajino vedno znova zažari velika zvezda-repatica, kateri so, kot trdi izročilo, sledili sveti Trije kralji, ko so iskali rojstni kraj Jezusa, tega kralja novega sveta in novega časa. Na podobi neznanega beneškega mojstra iz 14. stoletja, ki je v Krščanskem muzeju v madžarskem Esztergomu, padajo zvezdnati žarki novega upanja naravnost na svete Tri kralje in na božje Dete v Marijinem naročju, medtem ko na sliki Jana Breughela starejšega z istim motivom žari velika zvezda novega časa visoko nad celotnim kozmosom dogajanja, ko soj njenih žarkov pada točno na Jezuščka pred betlehemskim hlevčkom. Zvezda na nebu je nenadoma, kot pravi sirijska legenda, angel varuh na nebu. Po drugem izročilu je znamenje nove domovine, v katero nas vodi božji Sin.

Tudi v velika orehova vhodna vrata stolnice v Konstanzi ob Bodenskem jezeru je neznani moj-

BOŽIČNA SKRIVNOST

LEV DETELA

ster vdolbel svetopisemske prizore, med katerimi pripovedujejo nekateri najlepši o Kristusovem rojstvu v Betlehemu. Posebno zanimiv je relief Marijinega oznanjenja z zvezdnato glavo Boga Očeta na svodu z gotskimi oboki. Pod Bogom Očetom je upodobljen njegov Sin kot dete s križem v ročicah, ko leti za golobom, znamenjem Svetega Duha, naravnost k Marijinemu ušesu, zakaj zaslila je, kot pravi sveti Luka, glas angela Gabrijela, ki ji je rekel: "Ne boj se, Marija, zakaj milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus..."

Prva krščanska slikarska sporočila o Božiču so trezna in skromna. Pozneje postajajo božične podobe svečane in praznične. V bizantinski umetnosti sijajo v zlatu veličastnega. Tudi božični prizor, ki ga je okrog leta 1415 ustvaril mojster ortenberškega oltarja in je v Hessenskem deželnem

muzeju v Darmstadt, žari v zlatu. To je barva drugega sveta, ki vsem stvarjem spremeni pomen in misterij božičnega dogodka pretvori v praznik življenja, ki odpira vrata v Vstajenje.

V srednjeveškem italijanskem slikarstvu se podoba Božiča nenadoma "počloveči". Zanimive so poznogotske nemške in sploh germanske, a tudi češke, slovaške ali slovenske božične slikarije. Ponotranjenost podolgovatih in resnih german-

6

ČETRTEK
8. JANUARJA
1996

65 let mašništva. Napisal je 85 knjig in ogromno drugih razprav, katere lahko prebirajo tako znanstveniki kot preprosti ljudje. Njegovo pisanje je poznano po odličnem jeziku in zelo previdnem uporabljanju tujih izrazov in zahtevnih znanstvenih tujk. Znan so njegove poljudne knjige, v katerih prepleta svoje znanje s področja filozofije, psihologije in teologije s preprosto slovensko kmečko modrostjo in zadovolji tako zahtevnega bralca kot tudi preprostega človeka, ki v njegovih knjigah išče predvsem odgovore na težka življenjska vprašanja. Kot velik humanist in kristjan je dr. Anton Trstenjak v življenju veliko napravil za slovenskega človeka. Uredništvo Novega glasa mu želi še mnogo zdravih let.

DR. ANTON TRSTENJAK DEVETDESETLETNIK

Le nekaj dni po prazniku svetih treh kraljev je akademik in znani pisec številnih knjig, duhovnik, doktor filozofije, teologije in psihologije, Anton Trstenjak praznoval devetdeset let. Ob tej priložnosti mu je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan tudi podelil visoko slovensko državno odlikovanje. Dr. Anton Trstenjak se je rodil leta 1906 v Rodmošcih pri Gornji Radgoni polkmetuželjarju in je bil eden od osmih otrok. Naslednje leto bo dr. Trstenjak praznoval

OB 20-LETNICI SMRTI PROF. JOZETA PETERLINA

DAVORIN DEVETAK

Ta teden poteka v Trstu sedma izdaja Srečan s filmom srednjevzhodne Evrope Alpe Adria. Od srede do nedelje je na ogled v dveh dvoranah kina Excelsior 14 filmov uradnega sporeda in obsežen pregled video del iz držav skupnega kulturnozgodovinskega področja. Poleg alpsko podonavskih in splošno severnjaških vsebin so zadnja leta v ospredju zanimanja dogodki vezani na balkansko vojno; tako da bo letos v drugo na sporedu poseben tematski sklop Odprti prostor v Sarajevu. Ta obsega pregled 8 "odporniških" videov skupine sarajevskih ustvarjalcev SAGA, 13 mednarodnih produkcij o

Četrtega marca 1996 bo poteklo dvajset let od tistega mrzlega tržaškega večera, ko so v Kulturnem domu v Trstu igrali Franka Wedekinda "Pomladno prebujenje". Igro si je tisti večer ogledal tudi Jože Peterlin, dolgoletni spremljevalec predstav tržaškega Slovenskega narodnega gledališča, radijski ustvarjalec, režiser, vzgojitelj, narodni buditelj in sploh vsestranski kulturni delavec, ki se je iz rodne Dolenjske preselil najprej v Ljubljano, kjer je doštudiral in se posvetil kulturnemu delu, nato pa se

7 . A L P E

sarajevskem obleganju (med temi reportaže italijanskega časnikarja Adriana Sofrija), 9 kratkometražcev posnetih za bosansko-hercegovsko TV, veliko fotografsko razstavo "Sarajevo" (v tržaški postni palači) in gledališko predstavo Merima. Višek tržaškega poklona bosansko ranjenemu mestu bo sobotna podelitev nagrade Sarajevo, ki jo bo prejel sarajevski pesnik in scenarist Abdulah Sidran za "svoj intelektualni odpor".

Na temo izgnanstva, korenin in pripadnosti bo vrsta srečan vsak dan ob 11. uri, (v petek) s Sidranom, (v soboto) z Zafranovičem, (v nedeljo) z Matvevičem; v istem okviru bo retrospektivni poklon (9 filmov)

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

NADALJEVANJE

JANKO JEŽ

Naj takoj pripomnim, da je italijanska vlada pred leti ustanovila v okviru priprav za poosimsko politično nadgradnjo tudi kulturno-politično posvetovalno komisijo, v kateri sta bila znana tržaška italijanska kulturna delavca zgodovinar Elio Apih in pisatelj Fulvio Tomizza. Komisija je v tiskanem poročilu napisala, da so se Slovenci v teh krajih naselili proti koncu šestega, verjetno pa že petega stoletja. Prav to me je napotilo, da sem se poglobil v študij najsta-

rejše slovenske zgodovine. Priznam, da sem mnogo pridobil. Zbiral sem v glavnem tuje gradivo, kajti to je zame merodajno. Sedaj laže presojam trdnost in s tem veljavo stališč domačih zgodovinarjev. Veneti so mi zdaj mnogo bliže kot lani. Ne odklanjam več tako srdito njihovega očetovstva, vendar letnici 568 po Kr. se ne bom odrekel. To je zame postala letnica zadnjega slovenskega naselitvenega vala. To sem povedal Sergiu Pipanu in razložil tudi Jožku Šavliju. To pomeni, da sem ugotovil, da je bilo več naselitenih valov slovanskih ljudstev proti zahodu. To velja tudi za Slovence. O tem pa kasneje, kajti rad bi nadaljeval z obračunavanjem z Manliom Tumolom.

Uvodno posvetilo v pamfletu je značilno. Gre za priznanje uspešnega etničnega čiščenja, ki ga je začela Italija izvajati glede Slovencev in Hrvatov na svoji vzhodni meji. Posvetilo je naslednje: "Slovanom, ki se niso bali, da bi se imeli za Italijane

in ki jih je Lavo Čermelj nazval kot odpadnike." Bolje bi bil poslovenil, ko bi bil prevedel italijanski glagol *temere* v italijanskem izvorniku s slovenskim izrazom sramovati se. Posvetilo bi tako bilo: "Slovanom, ki se niso sramovali, da bi se imeli za Italijane in ki jih je Lavo Čermelj nazval kot odpadnike."

Oglejmo si zdaj posvetilo v italijanščini: "Agli Slavi che non temettero di considerarsi Italiani e che Lavo Čermelj chiamo' rinnegati."

Smisel posvetila pa bomo najbolje zadeli, če prevedemo: "... ki se niso bali poitalijančenja in se niso sramovali posledic svojega odpadništva."

V zares bogati literaturi, ki jo Tumolo navaja na koncu svojega pamfleta, naletimo na ime našega znanstvenika, kulturnega delavca in manjšinskega politika Lava Čermelja, ki je bil na proslulem drugem tržaškem procesu pred posebnim fašističnim sodiščem skupaj z vrsto naših sorojakov leta 1941

SVETLOBA GOSPODOVA JIH JE OBSVETLILA...

V SVE- TOVNI UMETNO- STI

skih obrazov se precej loči od slikarskega načina, s katerim se moremo v Italiji srečati pri Giottu in njegovi slikarski šoli. Pomembne božične podobe so nastale pod čopičem sijajnih starih nemških mojstrov Albrechta Dürerja, Hansa Baldunga Griena in Nizonemcev Jana Joesta van Kalkarja in Joosa van Cleveja. Sedaj se je čas gotike že drobil. Dürer je Jezusovo rojstvo soočil s časom propada starega družbenega in duhovnega reda. Da bi to primerno ponazoril, je v pokrajino postavil razpadajoče romanske stebre kot simbole preteklosti. Novorojeni Jezus na pokrajino, posuto z razvalinami starega poganskega časa, pošilja svetlobo krščanske blagovesti, ki bo opustošeni, razčlovečeni svet spet napolnila z novo vsebino in ga v duhu Kristusove vstajenjske resnice "počlovečila".

KONEC PRIHODNIČ

Pred sto leti, dne 13. januarja 1896, se je v Gorici rodil Jožko Bratuž. Nanj se je spomnil Maks Komac v letošnjem koledarju GMD, toda prav je, da se ga ob stoletnici rojstva spomnimo tudi v našem tedniku.

Bil je odličen in originalen vzgojitelj. Najprej v Alojzijevišču, v zavodu za slovenske dijake na Primorskem. Po prvi svetovni vojni so namreč znova odprli ta zavod leta 1923. Jožko Bratuž je bil najprej prefekt in potem vodja Alojzijevišča do nasilne zamenjave vodstva oktobra 1930. Kot vodja Alojzijevišča je ob pomoči učiteljice Gite Podobnik in Pavle Makuc zelo uspešno pripravil slovenske fante na spjemne izpite za prvo gimnazijo. Bil je strog, toda razumevajoč ravnatelj. Ljubil je disciplino, ker je sam bil discipliniran in točen kot ura na zvoniku v cerkvi na Placuti.

Ko je fašistična oblast nasilno razpustila vodstvo zavoda in imenovala vladnega komisarja, je Jožko Bratuž ostal brez službe. Tedaj so nadšofja Sedeja opozorili nanj in imenoval ga je za profesorja v malem semenišču; pončeval je petje, latinščino in grščino na gimnaziji. Učil je tudi slovenščino italijanske gojence. Njegova didaktična

JOŽKO BRATUŽ VZGOJITELJ IN KRISTJAN

sposobnost se je izkazala na vseh področjih. Italijanski učenci so se npr. naučili slovenščine, da je bilo čuda. Tudi nadškof Peter Cocolin je bil njegov učenec in vsi vemo, kako dobro je ta nadškof obvladal slovenski jezik. Njegovi slovenski dijaki pa se ga posebej spominjajo kot profesorja grščine in latinščine. O tem priča profesor Alojz Rebula v svojem dnevniku Gorje zelenemu drevesu. Iz šole Jožka Bratuža je kot profesor klasičnih jezikov poleg Rebule izšel tudi pok. Dragotin Butkovič. V gimnaziji so dobili trdne temelje, na katerih so potem naprej gradili znanje klasičnih jezikov.

Kot profesorja sem ga imel eno samo leto in sicer za petje v 5. gimnaziji. Naj potrdim originalnost njegove vzgojne metode: takoj prvo uro nas je razdelil med fante s posluhom in fante brez posluha. Vsaki skupini je potem posvetil njej primerno metodo glasbene vzgoje.

Zelo je bil zaslužen tudi za Goriško Mohorjevo družbo. Bil je njen odbornik veliko let. Posebno pa gre omeniti njegovo sodelovanje pri izdaji štirih cerkvenih pesmaric, ki

jih je izdala GMD v začetku tridesetih let. Lojzka Bratuž piše v zvezi s tem: "Največ zaslug za štiri pesmarice imajo Vinko Vodopivec, Filip

Terčelj in Jožko Bratuž. Slednji je z bratom Lojzcom in s prijateljem Vodopivcem in Komelom veliko prispeval k razvoju cerkvenega petja na Goriškem v prvi polovici stoletja."

Toda še bolj kot vzgojitelj in kulturnik je Jožko Bratuž bil kristjan v polnem pomenu besede. Studiral je sicer bogoslovje, toda k mašniškemu posvečenju se zaradi tenkovernosti ni upal; ostal je laik v službi cerkve in božjega ljudstva, kateremu je lepšal liturgijo s svojim izrednim tenorjem v cerkvi sv. Ignacija in tudi v stolnici. Pogosto si ga videl v cerkvi pred Najsvetejšim, doma pa je molil brevir kot vsi duhovniki.

Ko je vojaška oblast zaradi vojne l. 1946 zasedla semenišče in so se dijaki preselili v Castellerio pri Vidmu, je Jožko Bratuž ostal brez službe, preživljal se je z osebnimi lekcijami. Vsi smo v njem videli katoliškega laika, ki bo po vojni pomagal pri organiziranju naših katoliških laikov. Toda naši računi niso bili božji računi. K sebi ga je Bog poklical precej nenadoma, ko mu je bilo komaj 49 let. Ostali pa so sadovi njegovega dela.

Naj ostane hvaležen spomin nanj.

K.H.

leta 1945 umaknil pred revolucijo čez mejo in se ustavil v Trstu, kjer je postavil temelje kulturnemu delu in vzgoji mladine na Tržaškem. Na poti domov s predstave, kate-re recenzijo je morda v mislih že zasnoval, je omahnil na mrzlem asfaltu, zadet od srčne kapi.

Po dvajsetih letih Jože Peterlin še vedno živi v naših spominih.

Tudi njegovo delo še traja in bo trajalo, dokler bomo Slovenci živeli na tem lepem koščku slovenske obale od Milj do Devina.

Njegovi prijatelji, sodelavci in učenci se bomo spomnili Jožeta Peterlina oddolžili s trajnim obeležjem v njegovem rojstnem kraju. V lepi cerkvi sv. Janeza na

Malem Vinjem vrhu nad Belo Cerkvijo, tik nad domačijo Peterlinovih, bomo pomagali dokončati obnovitvena dela, ki so se začela pred mnogimi leti. Poskrbeli bomo za vsaj delno notranjo obnovo v dogovoru z gospodom župnikom. Prepričani smo, da bi tudi Jože Peterlin bil za tako konkretno in koristno obeležje. Če je Dolenjska dala Primorski človeka, ki je toliko žrtvoval za slovenstvo v naših krajih, je pravično, da se ji mi oddolžimo z materialnim darom, ki bo pričal o naši hvaležnosti.

V predverju pod zvonikom bomo postavili ploščo, ki bo z napisom pričala, da smo dar za obnovo cerkve dali primorski Slovenci v spomin na Jožeta Peterlina ob dvajsetletnici njegove smrti.

Ko bodo dela dokončana - predvidoma bo to spomnadi - bomo priredili izlet do cerkvice in gospoda župnika Jožeta Nemaniča prosili, da ob tej priložnosti daruje tam mašo.

Vse, ki bi radi prispevali svoj dar za obnovo cerkvice pri Šentjanžu, prosimo, da ga nakažejo na tekoči račun Društva slovenskih izboražencev št. 5005 pri Zadrudni kraški banki ali da ga osebno izročite na našem sedežu, ulica Donizetti 3, vsak dan (razen sobote in nedelje) med 9. in 13. uro.

Vsem vnaprej priskrba hvala!

A D R I A F I L M F E S T I V A L

madžarskemu režiserju Imreju Gyongyossyju.

Pred celovečernimi filmi ali v samostojnih izsekih bodo prikazani razni kratki in srednjemetražni filmi: npr. avstrijski in slovenski avantgardni filmi (skupina OHO), animacije, videoklupi.

Ob albanskih, avstrijskih, poljskih, čeških, slovaških in madžarskih filmih opozarjamo na dela, ki izpričujejo, pod raznimi zastavami, boleči post-jugoslovanski mozaik. V četrtek, 18. januarja, se vrta ob 20. uri Urnebesna tragedija (Tragedie burlesque) Srba Gorana Markovića. Gre za film znanega srbskega avtorja in ekipe, ki nosi "formalno" oznako francosko-bolgarske

koprodukcije. Istega dne bo ob 23. uri prikazana polemična analiza režiserja Mirana Zupaniča o spremembah v novi samostojni Sloveniji Radio Doc.

V petek je na sporedu ob 16.30 kratkometažec Hleb i Sol (1986) Makedoncev Milka Mančevskega (lanski beneški zlati lev filmu Pred dežjem) in Mitka Panova. Ob 17. uri bo program treh filmov najnovejše hrvaške proizvodnje: srednjemetražca Noč za slušanje (Jelena Rajković) in Prolazi sve (Goran Pavletić) ter celovečerni film Vidimo se režiserja Ivana Salaja. Ob 23. uri pa se zadnje delo Hrvata Lordana Zafranovića Ma je pomsta (Maščevanje je moje) sicer v češki proizvodnji. Režiser

je 1991. leta zapustil domovino in ga od takrat hrvaški tisk močno zavrača.

O Vzhodu "drugače" govori tudi film Gli occhi stanchi mladega italijanskega avtorja Corsa Salanija (petek ob 22. uri). Na mnoge naslove in avtorje bi bilo še vredno opozoriti (program je na razpolago v kinu Excelsior), a omenimo naj vsaj še prvenec tržaške ustvarjalke Alessandre Scaramuzza Era meglio morire da piccoli, ki svojevrstno obravnava večkulturno opredeljenost tržaškega mesta in bo zato učinkovito sklenil letošnja srečanja s filmvideom Alpe Jadrana.

obsojen na smrt in nato pomiloščen, ker ni hotel biti "rinnegato-odpadnik". Tummolo je prav gotovo imel v mislih primer dalmatinskega hrvaškega odpadnika Nikole Tomašića, ki je v preteklem stoletju v dobi romantike pesnikoval v ilirščini in italijanščini, bil profesor na univerzi v Pisi in postal Niccolo' Tommaseo. Morda si je Tomašić domišljjal, da sledi zgledu drugih uglednih hrvaških renesančnih pisateljev, pesnikov in znanstvenikov, ki so visoko dvignili sloves hrvaške renesančne kulture v Dubrovniku. Vsi so bili vedno ponosni sinovi hrvaške domovine. Tomašić-Tommaseo pa je v kritičnem trenutku za hrvaško zgodovino na zahtevo svojih italijanskih gospodarjev v javnem pismu zatrjeval, da Dalmacija ni bila nikdar sestavni del Hrvaške!

Imamo seveda kak primer očitnega potvarjanja namena latinizacije priimka Jakoba Petelina, ki ga danes Nemci in Italijani imajo kot glasbenika z ime-

nom Jacobus Gallus, ki je beneško kompozicijsko šolo tako razgibal in spopolnil ter beneški oblikovalni način tako razširil, da je deljene zборе - cori spezzati - med seboj imitacijsko povezal in pri tem mojstrsko oblikoval homofonsko in polifonsko kompozicijsko arhitektoniko, s katero je dosegel svojsko polifonijo, ki je pred njim še nismo imeli. Postavil se je ob bok Palestrine in Orlanda di Lassa in vplival celo na Haendla in Bacha. Ta Jacobus Gallus ni bil ne Italijan in ne Nемец. V predgovoru k svojim Madrigalom je ponosno zapisal, da je Carniolus. Vsakdo torej lahko pove, da je Carniola latinizacija imena Kranjske, ki je danes osrčje Slovenije.

Seveda bi nam Tummolo lahko postregel z zares nerodnim primerom Stanka Frasa, ki se je odrekel kranjskemu narečju, da je lahko kot Vraz zablestel na ilirskem Parnasu na Hrvaškem.

Kaj pa če Tummolova asociacijska sila ne namiguje na našo povojno domobransko tragedijo?

Tummolo nima niti trohice Sofoklejevega umetniškega zanosa, da bi lahko kot na primer naš Dominik Smole dojel vso tragiko bratomorne vojne med zmagovitim Eteoklejem in poraženim Polinejkom. Izmena ni dočakala katarze. Namesto nje le bdi nad nekdanjo fašistično Ljubljansko pokrajino kolektivna in osebna slaba vest, ki jo predstavlja Antigona. Vem, da Tummolo rad sledi mojim nasvetom (med drugim je poiskal v slovenski knjižnici v Trstu Meriggijevo zgodovino slovenskega slovstva in se prepričal, da niso teksti Brižinskih spomenikov naša megalomanska izmišljotina!). Zato mu priporočam, naj si ogleda knjigo: J. Tavčar - F. Bordon, Il teatro sloveno (Marsilio Editore, Venezia 1975), kjer bo dobil Smoletovo tragedijo Antigono v mojem prevodu z vsemi podatki, ki so potrebni za razumevanje tristoletnega srednjeevropskega gledališkega izkustva, ki je za nami.

DALEJ PRIHODNIČ

BOMO ZA POKRAJINSKI SVET KONČNO VOLILI PO VELJAVNEM ZAKONU?

IVAN ŽERJAL

Deželno upravno sodišče je torej potrdilo razsodbo, ki jo je pred časom izdalo Ustavno sodišče, ki je razveljavilo t.i. Palamarov odlok, ki je veljal za vse pokrajinske volitve od začetka do danes. Razsodba je tako odpravila grobo diskriminacijo, ki so je bili deležni prebivalci okoliških občin, zlasti pa Slovenci na Tržaškem.

Na reakcije nismo morali predolgo čakati. Pretekli teden se je italijansko krajevno časopisje o tem problemu dobesedno razpisalo. Il Piccolo je imel v sredo, 10. t.m., skoraj celotno 12. stran posvečeno razsodbi in Slovencem, Trieste Oggi pa je skoraj v vsaki številki obravnaval problematiko pokrajinskih volitev, pri tem pa zagovarjal stališča tistih, ki bi želeli pokrajino ukiniti ali pa jo združiti s kako drugo pokrajino v večjo enoto, ki bi jo lahko imenovali metropolitansko območje ali kako drugače. Mnogi pozivajo Deželo, naj ukrepa v tem smislu, čeprav razsodba Deželnega upravnega sodišča - tako so rekli predstavniki Slovenske skupnosti na tiskovni konferenci v torek, 9. t.m. - pravi, da v tem trenutku niti Dežela ne more nič narediti. SSK poziva tudi vse odgovorne, naj uredijo vse potrebno, da čimprej pride do volitev. V intervjuju, ki ga na tej strani objavljamo, izraža pokrajinski predsednik SSK dr. Škerk mnenje, da bo do volitev prišlo verjetno že poleti.

Slovenska stranka je s tem v zvezi sestavila resolucijo, ki jo je predstavila v vseh občinskih svetih tržaške pokrajine. Sprejeta je bila povsod, samo tržaški občinski svet se o njej še ni izrazil. V okoliških občinah ni noben svetovalec glasoval proti resoluciji, niti predstavniki italijanskih desničarskih strank, ki so se vzdržali. Očitno se zavedajo - ali pa bojijo, da bi jim v nasprotnem primeru - če bi torej glasovali proti - krajevno italijansko prebivalstvo verjetno očitalo, da ne delajo v njihovem interesu. To pomeni, da si tudi italijanski prebivalci okoliških občin, ki so volilci Pola svoboščin, želijo, da bi krajevne stvarnosti imele več besede v pokrajinskem svetu.

V naslednjih dneh in tednih bomo videli, če se bo kdo pritožil proti razsodbam. Verjetno pa bo za vse skupaj najbolje, da se čimprej gre na volitve, ki bodo - če ne drugo - vsaj postavile piko na i in razjasnile situacijo.

TRST

V SOBOTO 5. SLOVENIJA PARTY

V soboto, 20. t.m., bo v Peterlinovi dvorani v Trstu že 5. Slovenija Party, ki ga Slovenski kulturni klub in Mladinski odbor Slovenske prosvete prireja ob obletnici mednarodnega priznanja Slovenije. Obsegal bo bogat kulturni program, pri katerem bo tokrat poudarek na lepota slovenske zemlje. Na to temo bo uglašen recital članov SKK in multimedialni prikaz "nebes pod Triglavom", ki ga je pripravil Zvonko Vidau. Za glasbene točke bodo poskrbeli violinist Matej Santi, pianistka Lara Komar in zbor Jacobus Gallus pod vodstvom Janka Bana. Slavnostni govornik bo pisatelj Alojz Rebula, častni gost pa bo predsednik prve demokratično izvoljene slovenske vlade Lojze Peterle. Pričetek bo ob 19.30.

Redna srečanja pa so se pričela v soboto, 13. t.m., ko se je mladim predstavila arh. Jana Valenčič iz Londona, ki je prikazala tamkaj živečo slovensko skupnost in njen prispevek pri procesu osamosvojitve Slovenije.

POGOVOR Z ODV. JOŽETOM ŠKERKOM

"RAZSODBA JE IZREDNE VAŽNOSTI IN ŠIRŠEGA POMENA"

IVAN ŽERJAL

Odv. Jože Škerk, pokrajinski predsednik SSK za Tržaško, je bil eden izmed zagovornikov občanov, ki so se pritožili nad Palamarovim dekretom in katerim sta Ustavno sodišče in sedaj tudi Deželno upravno sodišče dala prav. Glede pomena in posledic zadnje razsodbe smo mu postavili nekaj vprašanj.

Kakšen pomen ima razsodba Deželnega upravnega sodišča?

Razsodba št. 491, ki jo je izreklo Deželno upravno sodišče v Trstu dne 17. decembra 1995, je izredne važnosti in širšega pomena tako za našo manjšino kot za organe, ki na tem področju delujejo. Končno se je namreč ugotovilo, da je generalni komisar Palamara leta 1956 izdal krivičen odlok, s katerim je odredil, da imajo volilne enote v tržaški občini veliko prednost, to je, da lahko izvolijo 21 pokrajinskih svetovalcev na 24, medtem ko ostale občine lahko le 3. To je bilo v nasprotju z italijansko zakonodajo, po kateri ima lahko glavna občina le polovico svetovalcev, ostali pa morajo biti razdeljeni med manjše občine ne glede na število volilcev. To pomeni, da je italijanski zakon priznaval zajamčeno zastopstvo za manjše enote napram večjim. Posledica Palamarovega dekreta je bila, da smo bili Slovenci kot narodna manjšina prizadeti, ker bi v nasprotnem primeru glede na narodnostno in politično stanje na Tržaškem v tistem času gotovo obvladali to izredno važno upravno enoto. Sodba Upravnega sodišča št. 375 z dne 13. julija 1995 je

večkrat izrecno priznala, da so bile naše občine z večinskim slovenskim prebivalstvom prizadete s tem odlokom in ga je tudi zato razveljavila.

Kakšne posledice mislite, da bo to imelo?

Učinki in posledice bodo prav velike in znatne na vseh področjih. Prvič bomo doživeli to, kar večkrat vprašujemo - vsaj nekatere komponente slovenske skupnosti - in sicer, da bodo naši glasovi primerno ovrednoteni in da bomo imeli indirektno zajamčeno zastopstvo v korist našega prebivalstva. Prav zaradi tega je prišlo v zadnjem času do številnih poskusov, kako naj bi to našo pravico okrnili. Priče smo bili nekimi negativnim ocenam te velike slovenske zmage s strani levičarskih krogov - tudi slovenskih; danes pa so gonjo proti tem razsodbam prevzeli italijanski desničarji. Številne so zahteve, naj se pokrajina odpravi oz. naj se ustanovijo nove tvorbe,

ki bi izničile to našo trenutno zmago na tem področju. Mislim, da to ne bo mogoče, ker italijanski pravni sistem ne dovoljuje tako bistvenih sprememb in na vsak način ne samo za tržaško pokrajino. DUS je v tem oziru tudi zelo jasno povedalo, da Dežela nima pravice do temeljitih sprememb na tem področju, ker na osnovi ustavnega zakona št. 2 iz leta 1993 bi ji pristojnosti pripadale, le v kolikor bi bile izrečene že izvršilne norme o prenosu kompetenc iz državnih na deželne organe. Ker teh izvršilnih norm še ni in so zato pristojni izključno državni organi, razsodba izrecno poziva generalnega vladnega komisarja in prefekta, naj uredita vse potrebno, da se volitve izvršijo. Osebnostno mislim, da bo do tega prišlo po vsej verjetnosti že v tem poletju.

Nad Palamarovim dekretom so se pritožili posamezni občani, ne pa okoliške občinske uprave. Kako si razlagate to dejstvo?

Pritožbo, da se Palamarov dekret popravi, so vložili sekcijski tajniki Slovenske skupnosti iz raznih občin. To naj bi bili zasebniki, ki pa so nastopali v imenu in za koristi svojih občin. To je pravno rečeno akcija občanov v krajih, kjer občine kot take ne nastopajo. To je dovoljeno na podlagi novjših italijanskih zakonov in to je sprejelo tako DUS kot Ustavno sodišče. Na žalost so naše občine pasivno gledale na ta dogajanja. Bile so uradno obveščene, da obstajajo postopki, ampak niso hotele pristopiti, kar je brez dvoma bila velika napaka, ki bi lahko imela težke posledice.

ZAHVALA KARITAS IZ NOVEGA MESTA

Z nabirko za Karitas iz Novega mesta, kateri manjkajo celo sredstva, da bi lahko razdelila dovolj hrane med begunce in druge obubožane osebe, smo začeli šele pred nekaj meseci. Hvala Bogu, klic po pomoči ni ostal neusliščan. Dobili smo podporo od dobrotnikov pri Sv. Ivanu in iz Mačkolj v skupnem znesku 950.000 lir, za pomoč v materialu pa so poskrbeli zlasti kriški domačini. Novomeška Karitas se vsem dobrotnikom toplo zahvaljuje in prosi zanje božjega blagoslova.

Podpore v denarju še vedno lahko izročite v trgovini Fortunato v Trstu, denar, hrano in oblačila pa na sedežu Slovenske Vincencijeve konference v župnišču v Sv. Križu. Sestra Angelina nas povezuje z Novim mestom.

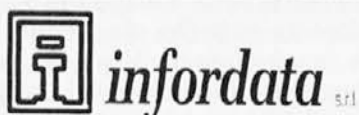
BOLJUNEC

Mladinski dom Boljunec je v soboto, 13. t.m., že devetnajstič pripravil božični koncert v domači cerkvi pred oltarjem, poleg izrednih jaslic, ki si jih je zamislil in jih izdelal Silvester Metlika.

Na izredno obiskanem in doživetem koncertu so z domačim cerkvenim ženskim zborom pod vodstvom Nataše Smotlak nastopili še tamburaši KD Prešeren. Njihovemu uvodnemu nastopu so sledili še cerkveni pevci italijanske skupnosti pod vodstvom Cristiana Cociancicha in šolski pevski zbor COŠ F. Venturini, ki ga vodi Silvana Dobrila. Kot gostje so zaključili to prisočno in doživeto srečanje še cerkveni pevci z Repentabra pod vodstvom Toneta Bedenciča. Posebno razpoloženje so ustvarili otroci, ki so se pred prazniki pomerili na ex tempore v risanju božičnih motivov in so bili nagajeni s priznanji, za katere je denarno prispevalo 24 podjetij oz. ustanov. V božični misli, ki jo je podala Nada Pertot, je izzvenela želja, da bi rastli v osebnosti, v čutu odgovornosti in kot posamezniki, kar bi dalo moč vsej naši skupnosti.

draguljarna
malalan
NARODNA ULICA 28
OPČINE (TRST) - TEL. 040/211465

• OSEBNI RACUNALNIKI IN PERIFERNE ENOTE
• APLIKATIVNI PROGRAM ZA UPRAVLJANJE PODJETIJ
• POTROŠNI MATERIAL ZA INFORMATIKO
• UVOZ - IZVOZ
Trst - Ul. Muggia, 15 - Tel. 040/381160 - 381616 - Fax 040/381110

Pizzeria
Bar
Gostilna

"VETO" SNC

Debenjak Nada in Fabrizi Erino

Opčine - Proseška ul. 35
Tel. 040/211629

Zaprto ob torkih

Bar
Buffet
Pizzeria

"da RINO"

Fabrizi Erino

Opčine - Narodna ul. 65
Tel. 040/213821

Zaprto ob nedeljah

DSI OBNOVILO DELOVANJE

IVAN ŽERJAL

Društvo slovenskih izobražencev je obnovilo svoje delovanje po izteku božičnih počitnic. Kot znano je bilo zadnje srečanje v DSI v starem letu v ponedeljek, 18. decembra, ko so predstavili Božično legendo, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba. Ob tej priložnosti je bilo tudi podano razmišljanje o zgodovini božičnega praznika.

Redni tradicionalni ponedeljkovi večeri so se ponovno začeli 8. t.m. s srečanjem, ki je bilo posvečeno bližajočemu se papeževemu obisku v Sloveniji. Predstavljen je bil program papeževskega obiska, med katerim bo morda škof Anton Martin Slomšek proglašen za blaženega. Na tem večeru sta bili predstavljeni tudi dve knjigi: Pogovor v vinogradu Alojza Rebule, ki je v bistvu obširen in poglobljen intervju s slovenskim metropolitom Alojzijem Šuštarjem o aktualnih

teoloških, političnih in zgodovinskih vprašanjih; in Sinovom in hčeram slovenskega naroda Pavleta Bratine, v kateri je zbrano gradivo o odnosih med sv. očetom Janezom Pavlom II. in Slovenci oz. slovensko državo.

V ponedeljek, 15. t.m., pa so v Peterlinovi dvorani predstavili narečni slovar od Sv. Antona pri Kopru. Največ zaslug za njegov nastanek in izid ima g. Dušan Jakomin, ki je doma prav od Sv. Antona in ki je tako hotel svoji rojstni vasi postaviti primeren spomenik. Slovar vsebuje seveda narečne izraze, ki so v rabi v tej istrski vasi.

Delovanje DSI pa se v tem začetku leta ni omejilo le na ponedeljkove večere. V soboto, 13. t.m., se je namreč v Peterlinovi dvorani odvijal razgovor o Dušanu Pleničarju (na sliki/Foto Kroma), pokojnem velikem kulturnem in javnem delavcu iz Londona. Razgovor bi moral biti že 15. decembra lani v okviru poteka razstave o Slovincih v Londonu 1991-1995, a so ga zaradi slabega vremena prenesli. V soboto ga je kot predvideno vodil časnikar Ivo Jevnikar, spregovorili pa so tudi številni Pleničarjevi prijatelji in sodelavci iz Slovenije, zamejstva in zdomstva (zlasti Londona). Veliko je bilo pisnih pričevanj iz ZDA in Avstralije.

deljkove večere. V soboto, 13. t.m., se je namreč v Peterlinovi dvorani odvijal razgovor o Dušanu Pleničarju (na sliki/Foto Kroma), pokojnem velikem kulturnem in javnem delavcu iz Londona. Razgovor bi moral biti že 15. decembra lani v okviru poteka razstave o Slovincih v Londonu 1991-1995, a so ga zaradi slabega vremena prenesli. V soboto ga je kot predvideno vodil časnikar Ivo Jevnikar, spregovorili pa so tudi številni Pleničarjevi prijatelji in sodelavci iz Slovenije, zamejstva in zdomstva (zlasti Londona). Veliko je bilo pisnih pričevanj iz ZDA in Avstralije.

MARJAN PERTOT PREJEMNIK TRUBARJEVE PLAKETE

V petek, 12. t.m., so v Kopru predstavniki Zveze kulturnih organizacij Slovenije podelili ravnatelju knjižnice Dušana Černetu v Trstu Marjanu Pertotu Trubarjevo plaketo za dolgoletno delo pri širjenju bralne kulture. O pomenu tega priznanja in o načrtih Černetove knjižnice smo se z nagrajencem na kratko pogovorili.

Kaj vam pomeni podelitev Trubarjeve plakete?

Trubarjevo plaketo, ki sem jo prejel prejšnji petek v Kopru, podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije za dolgoletno delo pri širjenju bralne kulture. To je spodbuda za nadaljnje delovanje in priznanje za vse opravljeno delo. Predvsem sem vesel, da je nagrada bila podeljena osebi, ki živi in dela v Trstu, ter se že vrsto let trudi pri zbiranju slovenskega zdomskega tiska. V utemeljitvi nagrade je predvsem bilo poudarjeno, da sem začel zbirati slovenski zdomski tisk v tistem času, ko je bilo v Sloveniji njegovo širjenje strogo prepovedano.

Kakšni so načrti Černetove knjižnice za bodočnost?

Delovanje knjižnice Dušana Černetu je in ostane pri poglavitni nalogi, da čimbolj izpopolnimo in dopolnimo zdomski tisk. V načrtu imamo pripravo bibliografije slovenskega tiska v Veliki Britaniji ter izdajo seznama periodičnega tiska, ki ga hrani naša knjižnica. Če se bo knjižnica razvijala s takim tempom, kot se razvija sedaj (letno inventariziramo okoli petsto knjižnih enot), bo treba v kratkem poskrbeti vsaj še eno sobo, tako da bo delo teklo nemoteno. Ob tej priložnosti bi pozval čitatelje Novega glasa, da bi se ob priložnosti selitve ali prenatrpanosti knjižnih omar spomnili naše knjižnice in nam darovali odvečni material.

I.Z.

KONCERT V NABREŽINI

V nabrežinski župni cerkvi so na nedeljo pred tednom za edinost kristjanov že osemnajstič priredili koncert božičnih pesmi. Glasbeni dogodek je bil povezan z razstavo božičnih motivov in jaslic. Letošnji gost koncerta sta bila cerkveni pevski zbor iz Mirna in MIPZ Bilje-Orehovlje-Miren; oba vodi Andrej Budin. Zbora sta predstavila zelo zanimiv

spored, ki je segal od renesanse do poznanih in priljubljenih božičnih pesmi slovenskih skladateljev. Za orgelsko spremljavo je poskrbel Anton Klančič.

V božični misli, ki jo je napisala Olga Tavčar, prebrala pa Giorgina Pisani, je avtorica predstavila sporočilo sinode, ki ga je italijanska Cerkev imela konec novembra v Palermu.

OBVESTILA

VABLJENI v Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu, ul. Brandesia 27, v nedeljo, 21. januarja, ob 17. uri. Nastopila bo gledališka skupina SKD Tabor z Opčin s predstavo Vaje v slogu.

V MARIJANIŠČU na Opčinah bo tudi letos tečaj za zaročence. Začel se bo 7. februarja.

V NEDELJO, 21. januarja, bo v župnijski dvorani v Nabrežini ob 17.30 večer z zanimivo priveditvijo na družinsko tematiko. Skupina Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta bo v režiji Lučke Susič predstavila dvodejanko Zvezdica za očka. 16 nastopajočih fantov in deklet vas pričakuje!

DAROVI

JURE SLOKAR v spomin očeta Juleta daruje po 100.000 lir za cerkev v Rojanu, Marijin dom v Rojanu, Sveto goro, misijone in uboge.

NEVA FONZARI daruje po 50.000 lir za Novi glas in Mladiko, po 100.000 lir za cerkev v Rojanu, Marijin dom v Rojanu, misijone, Sveto goro in 150.000 lir za uboge.

V SPOMIN na drago teto Pino Doles daruje Mirjana 30.000 lir za begunske otroke v Ajdovščini.

V SPOMIN na pokojne starše Ano in Ivana Buzečan darujeta hčeri Severina in Valerija 100.000 lir za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu.

V SPOMIN na teto Emo Bajc daruje Drago Bajc 300.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

OB POROKI nečakinje Eve daruje stric Aleksander 50.000 lir za Marijin dom in 50.000 lir za cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana v Trstu.

FRIDA ŽERJAL daruje za cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana v Trstu 100.000 lir.

MARIJA BIZJAK v spomin na Pino Kocijančič daruje 30.000 lir za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu.

OB POROKI Eve Declava darujejo starši in brat 100.000 lir za Marijin dom in 100.000 lir za cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana v Trstu.

NAMESTO CVETJA na grob sestrične Elene Podberšček daruje Lojzka Sostič za begunce v Novem mestu 50.000 lir in za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu v Trstu 50.000 lir (skupno 100.000 lir).

SV. JAKOB

Nekako še v božični čas spada tudi srečanje v družabnih prostorih slovenske verske skupnosti pri Sv. Jakobu po nedeljski maši, 14. t.m. Na njem so predstavili letošnjo knjižno zbirko GMD, predvsem pa knjigo Vaš Pepi in papači, ki obsega prisma prof. Kosovela iz zaporov po obsodbi na drugem tržaškem procesu. Po uvodnih besedah g.

Marija Gerdola in prof. Nade Pertot, je urednica Lida Turk priosotnim približala obdobje, v katerega spadajo pisma, in potem še potek dela, ki ga ja bilo treba opraviti najprej za radijske oddaje in potem za tisk. Poudarila je zlahtnost prevoda, ki ga je opravila prof. Marija Cenda, in spomnila na doživeto branje po radiu napovedo-

valca Livija Valenčiča. Kot na vseh predstavah pa je bilo dragoceno pričevanje profesorjevega sina Saše Kosovela, ki zna vedno izluščiti svoje spomine na očeta prav iz okolja, v katerem se knjiga predstavlja. Tako smo tokrat zvedeli za vezi, ki so obstajale med prof. Kosovelom in Sv. Jakobom in na dogajanja, ki so mu kot otroku v tej zvezi ostala v spominu.

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS
KEMIJA FARMACEVTIKA

34132 TRST   Filiala GORICA:
Ul. del Lavatoio 4   Ul. Trieste 160
Tel. 040/365424   Tel. 0481/20769
Telex: 461012
Telefax: 040/363918

BIOPRIMA

KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA

FORTUNATO

na voljo izbira cerkvenih predmetov

TRST, UL. PAGANINI 2
TEL. 040-63 04 60

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ
vabi na ogled TV- dokumentarnega filma

MAŠA ZA LOJZETA BRATUŽA

PO SCENARIJU DORICE MAKUC
V SOBOTO, 20. JANUARJA, OB 20 URI V NABREŽINI
IN V PETEK, 26. JANUARJA, OB 20. URI V BAZOVICI

GORICA, 11. JANUARJA 1996

KRST NOVEGA GLASA

JURIJ PALIK

V Gorici je bila na goriški Pokrajini na Korzu Italija v četrtek, 11. januarja, predstavitev Novega glasa. V nabito polni dvorani Pokrajine se je goriški, pretežno mladi (!) publiki predstavilo celotno uredništvo Novega glasa, predstavitev samo pa je povezoval časnikar Marko Tavčar. Najprej je spregovoril dr. Damjan Paulin, ki je predstavljal izdajatelja, Zadrugo Goriška Mohorjeva. V klenih besedah je nanizal nekaj podatkov o nastanku tednika, ki je nastal z združitvijo Katoliškega glasa in Novega lista. Povedal je, da ima Novi glas, ki bo izhajal tedensko, deželni pomen in bo skušal bralcem podajati tudi novice iz obmejnega pasu iz Slovenije. Dr. Paulin je še povedal, da bo

Novi glas informativnega in formativnega značaja.

Za njim je spregovoril glavni urednik prof. Andrej Bratuž, ki je v svojem posegu povedal, da je Novi glas naslednik bogate zgodovine slovenskih časnikov, ki so pri nas izhajali že prej. Kot glavna vodila Novega glasa je navedel slovenstvo, demokracijo, kritični pluralizem, krščanski etos, narodno obrambno vlogo časnika v zamejstvu in pa njegovo evropsko naravnost, saj mora biti časnik evropsko usmerjen v času, ko se vsa Evropa združuje. Dr. Bratuž je dejal, da bo časnik najprej odraz naše zamejske stvarnosti, odraz slovenske manjšine, ki se bori za obstanek in preživetje ter še danes čaka na zakon o zaščiti manjšine. "Danes je čas združevanja in ne ločevanja!" je še dejal glavni

urednik in dodal, da bo prav zato Novi glas skušal poročati tudi o sosednjih krajih iz Slovenije in o avstrijskem Koroškem, kjer tudi živijo Slovenci.

Dr. Drago Legiša, ki je odgovorni urednik Novega glasa, je v svojem naravnost ganljivem in slovesnem govoru najprej izrekel zahvalo za izkazano zaupanje Zadruzi Goriška Mohorjeva in pribil: "Prepričan sem, da lahko danes še nekaj povemo primorskemu človeku!" Zahvalil se je poklicnim časnikarjem in sodelavcem, ki so sodelovali pri Novem listu, katerega glavni in odgovorni urednik je bil, in jih povabil k sodelovanju. Končal je z besedami: "Vračam se v mesto, kjer sem odraščal kot mlad fant s podeželja. Ganjen sem, ko vidim, da je v tej dvorani goriške Pokrajine toliko ljudi in to me utrjuje v prepričanju, da smo stopili na pravo pot."

Na koncu predstavitve je pozdravila prvo številko

Novega glasa predsednica Sveta slovenskih organizacij gospa Marija Ferletič, ki je dejala, da je časnika zelo vesela; uredniškemu odboru je zaželela veliko uspehov in dejala še, da lahko gledamo v bodočnost s trezno gotovostjo in upanjem.

Naslednji dan je bila predstavitev v Trstu na Korzu Italija v časnikarskem krožku. V Trstu je bilo več italijanskih časnikarjev na predstavitvi Novega glasa in občutno manj slovenskih ljudi in možnih bralcev Novega glasa. Novemu glasu je v Trstu zaželel veliko uspeha tudi predstavnik SKGZ Duško Udovič.

Naj povemo še to, da je predstavitev Novega glasa tako v Gorici kot v Trstu naletela na velik odmev, saj so o novem tedniku poročali vsi italijanski in slovenski časniki z obeh strani meje, prisotna pa je bila tako slovenska televizija RAI kot Radio Trst A, televizija in radio Koper ter televizija Slovenija; o časniku pa so zelo veliko poročala tudi vsa javna občila v Sloveniji.

Teden molitve za edinost

Že več kot štirideset let se v krščanskih cerkvah po vsem svetu od 18. do 25. januarja proslavlja teden molitve za edinost. V zanjih letih je zaradi zgodovinskih nujnosti ta molitev še posebno pomembna in občutena za ves svet, veren in ne.

Papež Janez Pavel II. trdi v nekaterih svojih dokumentih (Tertio millenio adveniente, Orientale Lumen, Ut unum sint), da mora vsaka posamezna Cerkev prevzeti odgovorno stališče za to stanje. Sveti oče poziva vse kristjane k spreobrnjenju srca in uma, da bi "opravljali nova in pogumna dejanja, sposobna uničiti skušnjava zaprtosti," da bi dosegli višjo stopnjo občestva med krščanskimi Cerkvami (Orientale Lumen, št. 17).

Medverska komisija Portugalske predlaga letos vsem krščanskim cerkvam (pravoslavnim, protestantskim in katoliškim) nujnost zavzetosti za edinost. "Glejte, stojim pred vrati in trkam" (Raz 3,20): ta beseda naj preraste v molitev in razmislek o edinstvi vseh kristjanov. To tematiko bo poglobil prof. Michele Cassese (profesor sodobne zgodovine na tržaški univerzi in zgodovine krščanstva ter ekumenizma na Inštitutu za ekumenske študije S. Bernardino v Benetkah) s predavanjem v soboto, 20. januarja, ob 20.45 v Stelli Matutini v Gorici.

Oprostitev na procesu COOP

Pred dnevi se je na goriškem sodišču zaključila razprava proti nekaterim bivšim upraviteljem goriške občine in občinskim funkcionarjem. Proces se je odvijal dalj časa, do njega pa je prišlo zaradi obtožbe o domnevnih nepravilnostih pri zadevi zadružne trgovine COOP na južnem delu mesta. V to naj bi bili zapleteni prej omenjeni obtoženci. Na sodišču so se morali med drugimi zagovarjati bivši župan Tuzzi, podžupan Del Ben, odbornika Breščak in Cappella ter nekateri drugi. Sodišče je vse upravitelje oprostilo, le glavni inženir občine Spano je bil obsojen zaradi stranske gradbene afere. Več o tem prihodnjič.

Podari malo časa tudi drugim

To je bilo letošnje božično geslo mladinskega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela. Božič je namreč prava priložnost, da nudimo roko tistim, ki so v težavah. Zato so se mladi pevci na povabilo zdravstvenega osebja zbrali na dan sv. Štefana v družbi staršev pri sv. maši v goriški umobolnici. Z božičnimi pesmimi so popestrili bogoslužje v veliko veselje tistim bolnikom, ki morajo živeti daleč proč od svoje družine, zapuščeni, sami. Ti osamljeni bolniki so našli za trenutek skupino otrok, ki jim je nadomestila sinove, brate, vnuke... Ob koncu srečanja so otroci zaželeli blagoslovljene božične praznike.

Ko smo odhajali domov, so se naše težave, skrbi zdele težavice in prazne marnje. Ti ljudje naj nam podarijo nov pogled na življenje. Kolikokrat se namreč brezdušno obračamo stran od tistega, ki prosi in potrebuje našo pomoč!

V sredo, 3. januarja, so se pevci MIPZ Vrh sv. Mihaela preoblekli v pastirčke in pastirice. Z ovčico, vedrino in božičnim petjem so krenili po vrhovskih cestah. Obiskali so bolnike, prizadete in starejše ljudi. Obiska so bili vsi veseli, saj so jih otroci razveselili s petjem in voščili. Koledovanje se je končalo v gostilni pri Čotovih ob pijači in dobro pripravljenem prigrizku ob splošnem zadovoljstvu otrok.

NOVOLETNI KONCERT V KULTURNEM DOMU

V soboto, 13. t.m., je bil v goriškem Kulturnem domu novoletni koncert v priredbi Glasbene maticе. Nastopili so namreč glasbeniki zelo dobrega in mednarodno priznanega Big Banda RTV Slovenije pod vodstvom mladega dirigenta Lojzeta Kranjčarja.

Lani je ta ansambel praznoval petdesetletnico neprekinjenega in zelo uspešnega delovanja. Pod vodstvom Bojana Adamiča se je Big Band RTV Slovenije najprej uveljavil doma in kasneje še na tujem, pod taktirko znanega dirigenta Jožeta Privška je ta jazzovska skupina zaslovela po vsem svetu. Z Lojzetom Kranjčarjem nadaljuje bogato tradicijo, katero sedaj glasbeniki Big Banda plemenitijo s sodobnimi jazzovskimi izvajanji najrazličnejših skladb za jazz orkestre. V Gorici je z orkestrom nastopila tudi odlična slovenska pevka jazza Alenka Godec, ki je navdušila goriško publiko predvsem s

pesmimi Mary Christmas Baby in s slovensko izvedbo pesmi Jingle Bells. V drugem delu koncerta pa sta doživela Big Band in pevka prave ovacije publike s pesmimi Amazing Grace, s pretresljivo pesmijo No more blue Christmas ter igrivo in občuteno Cheek to cheek. Sicer pa je bil izvrstni koncert dobre

jazz glasbe poln zelo dobrih solističnih točk glasbenikov Big Banda, med katerimi naj omenimo predvsem bobnarja Ratka Divjaka, trobentača Petra Ugrina, mladega saksofonista Tomšiča, preizkušnega jazz pianista Stingla in vse ostale. S pozavno pa je očaral goriško publiko tudi dirigent sam. Koncert jaz-

zovskih skladb iz pretežno "železnega repertoarja" za dobre jazz orkestre je z dodatkom božičnih jazzovskih skladb zelo navdušil. In dodajmo še podatek, da sta za priredbo vseh skladb poskrbela Jože Privšek in Lojze Kranjčar.

Res je, da v Gorici zelo malokrat slišimo dobro jazz glasbo, morda zato tudi tako veliko navdušenje na koncertu in nabito poln Kulturni dom. A to ne jemlje ničesar zares kakovostnemu Big Bandu RTV Slovenije in odlični pevki jazza Alenki Godec. Višek večera je bil vsekakor prvi "bis", ko je Big Band zaigral znano skladbo Glenna Millerja In the mood in se je ansambel razposajeno razigral do onemoglosti.

Zares prvovrsten užitek za vse ljubitelje dobre jazz glasbe!

J.P.

MEHANIČNI PRIBOR

Daniela Puia

GORICA, UL. TERZA ARMATA 183/B
TEL 0481 / 52 02 50

ELIA ČUK
CEFARIN R. & SAKSIDA A.
PRODAJA IN POPRAVILA KOLES
GORICA, TRG CAVOUR 9
TEL 0481 / 53 50 19

Trattoria & Gastilna
1870-1990
Devetak
VRH SV. MIHAELA 48, SOVODNJE OB SOČI
TEL 0481 / 88 20 05
ZAPRTO OB PONEDELJKIH

LEP USPEH NUŠIČEVE KOMEDIJE ŽALUJOČI OSTALI

IVA KORŠIČ

Ko so božični prazniki za nami in že zadiši po pustu, se nam zahoče smeha in dobre volje. Takrat nas z veseljem sprejmejo prijazni Štandrežci in nam postrežejo s svežo, vedro igro.

Po lanski jubilejni trideseti sezoni so nas v soboto, 13., in nedeljo, 14. t.m., prijetno presenetili z novo stvaritvijo. Letos so ponovno segli po bogati Nušičevi zakladnici in izbrali komedijo v treh dejanjih Žalujoči ostali, v prevodu Josipa Vidmarja.

Po zamisli režiserja Emila Aberška, ki je tokrat že devetnajstič vodil igralce, nas le ti pričakujejo ob vhodu v dvorano in prihajajo na oder mimo gledalcev. Ko se pojavljajo na odru vsak s svojimi zabavnimi kretnjami in komičnim obnašanjem, nas tako pritegnejo v svoj krog, da smo eno z njimi do konca. Uprizoritev je skana v hitrem tempu, odmora sploh ni, zato gledalec doživlja dogajanje brez premora in se kar utaplja v njem. Stalna pri-

sotnost na odru zahteva precej truda in koncentracije, a Štandrežci so bili tudi temu kos. Žalujoči ostali je nekakšna skupinska igra: daljni sorodniki se nezakonito vselijo v bogato pokojnikovo hišo in si skušajo prisvojiti, kar jih najbolj zanima, obetajo si bogato dediščino, a odidejo skoro praznih rok. Čeprav načelnik Agaton vsili ostalim svojo avtoriteto, ostanejo vsi enako protagonisti.

Božidar Tabaj kot Agaton in Majda Paulin kot vdova Sarka nam podarita več razgibanjih, drznih trenutkov in s svojo "prirojeno komedijsko naravo" pritegneta k sebi ostale igralce, tako da se vsi homogeno dopolnjujejo. Vsak od njih se je

trudil, da bi ustvaril čim bolj smešen, a naraven lik; tako nam je Jordan Mučič predstavil nesrečnega trgovca Tanasije, Ljudmila Šuligoj njegovo odločno ženo Vido, Marko Brajnik uradnika Proko, Anita Lutman pa Prokovo ženo Gino, ki se prav rada razjoče, če se ji le spleča. Mladi Silvan Škorjanc se je prvič srečal z odrskimi deskami (upajmo, da bo vztrajal na njih) in poosebil meščana kvartopirca, zapravljenca Trifuna; Marko Tabaj pa Mičo, ki bi rad osvojil pokojnikovo hčer Danic; le-to je preveč medlo in neprizadeto zaigrala Vanja Bastjančič. Dimitrij Brajnik je posrečeno orisal umirjenega, dis-kretno odmaknjenega advokata Petroviča, ki vse ve, a

ne pove. Danijela Puia je bila tokrat bolj sproščena in naravna, zato je njena Simka svobodnejše zadihala.

Vsi nastopajoči naj prejmejo naše čestitke, a tudi drobno pripombo glede dikcije: ker je bila predstava v knjižnem jeziku, bi morali bolj paziti na morebitne narečne spodrseljaje ali prisvojena italijanska mašila, ki so neprijetna za pozornega poslušalca.

Naj ob koncu omenimo še preprosto sceno, ki pa ustvarja vtis bogatega, razkošnega prostora. Primerno izbrana glasba je poudarjala vodvilsko razpoloženje.

Letos je za luči poskrbel Igor Paulin, za kulisami pa je pazljivo sledila besedilo zvesta šepetalka Marinka Leban. Gledalci, ki so v soboto in nedeljo zasedli štandreško župnijsko dvorano do zadnjega kotička, so z odkritim smehom in pristrčnim ploskanjem potrdili, da je predstava uspela in da bodo režiser in igralci imeli še veliko zadoščenja ob ponovitvah.

izrekli javno zahvalo ob slovesu v župnijski cerkvi. Prosili smo jo tudi odpuščanja po prelepi krščanski navadi ob pogrebni sv. maši. Pevski zbor ji je prepeval tudi na pokopališču. Sorodnikom, zlasti bratu g. Niku, izrekamo še enkrat občuteno sožalje.

11. januarja je zidarško podjetje gospoda Jurija Pahorja začelo z deli za plinovod za ogrevalno napravo v cerkvi; napeljali bomo tudi vodo v zakristijo in posodobili električno mrežo. Umetnika g. Andreja Kosiča bomo prosili za preureditev notranjosti cerkve. Tudi cerkev na Peči je potrebna popravil. Obnovitvena dela bodo zahtevala čas in sredstva.

— K.N.

KD SABOTIN

JASLICE V ŠTMAVRU

Člani KD Sabotin smo si zamislili, da bi letos nagradili najlepše jaslvice v Štmaru in tako smo tudi storili. Spretna komisija je v božičnem času obiskala vse vaščane in presojala jaslvice vpoštevajoč razne kriterije, kot so originalnost, ustvarjalnost, razsvetljava in mah. Nagrajevanje je bilo v nedeljo, 7. januarja, po nedeljski maši. V prostorih bivše

osnovne šole v Štmaru se je zbrala lepa skupina ljudi. Nagradili smo takole: prvo nagrado je prejel Adrijan Feri, drugo pa Manuel Feri. Sledile so še posebne nagrade: za najlepšo razsvetljavo jaslvice so bili nagrajeni Luka Feri, Sebastjan Valentinčič in Andrea Guolo. Nagrado za najlepši mah je prejel Simon Feri, za originalno pripravljene jaslvice Manuel Figheli, za gibljive jaslvice Katja Leoni, za kreativnost pristnih otroških jaslvice pa je prejela nagrado Slavica Radinja.

— K.N.

V RUPI

Sv. trije kralji so nas vodili k skupni božičnici v Orehovlje, nato še na Mirenski Grad. Našo Pepco Pavletič, ki je prav 6. januarja umrla, pa so gotovo popeljali k Zveličarju. Saj je vse življenje koprnela po Bogu, a odmaknjeno od množice in je zato tudi tiho odšla od nas. Iskala je utehe po cerkvah. Nemirno srce jo je vsak dan vodilo v Gorico na kolesu, ki je bilo njeno stalno prevozno sredstvo. Ni se bala prometa. Mučili pa so jo številni problemi. Ker pa je bila umetniška duša, je za domačo rupensko cerkev izdelala prekrasne oltarne prte in vezenine. Za kar smo ji

ZARADI PREOBILICE GRADIVA MARIKATERI
PRISPEVEK NI BIL OBJAVLJEN V TEJ ŠTEVILKI.
AVTORJEM SE OPRAVIČUJEMO IN PROSIMO VSE
ZA RAZUMEVANJE! UREDNIŠTVO

OBVESTILA

V galeriji Katoliške knjigarne na Travniku si lahko do sobote, 20. t.m., ogledate spominsko razstavo **Toneta Kralja**.

Šola krščanskega življenja. V četrtek, 25. januarja, ob 20. uri bo v župnijskem domu v Štandrežu prvo predavanje v okviru srečanj šole krščanskega življenja. Govoril bo dr. Ivan Likar iz Kopra na temo: Simbolična razsežnost liturgičnih dejanj. Toplo vabljeni!

Kulturni dom. Znani slovenski ansambel narodno zabavne glasbe **Štajerskih 7** bo v petek, 26. januarja, s pričetkom ob 20.30, gostoval v osrednji dvorani Kulturnega doma v Gorici s celovečernim koncertom, na katerem bo sodeloval tudi humorist Boris Kopitar.

Kulturni dom - SSG. Letošnja četrta gledališka predstava v abonmaju SSG: **Pekel je vendar pek**, v priredbi Slovenskega Stalnega gledališča, delo Josipa Tavčarja v režiji Marka Sosiča, bo v Kulturnem domu v Gorici v ponedeljek, 22. januarja (Red A), in v torek, 23. januarja (Red B), ob 20.30.

V **Kulturnem domu** bo v četrtek, 25. januarja 1996, ob 18. uri **srečanje z**

beneškim Čedermacem msgr. **Paskvalom Gujonom**. Uvodno misel bo podal Viljem Černo.

SSO obvešča zainteresirana društva in ustanove, da zapade rok za vložitev prošenj za prispevke na pokrajino 31. januarja. Termin za prošnje na obinske uprave je odvisen od statutom posameznih občin. Dežela sprejema prošnje do 31. marca. Za morebitne informacije kličite urad SSO v Gorici - tel. 536455.

ČESTITKE

V sredo, 10. januarja, se je **Valentini in Walterju Berlot** v Rupi rodila mala Ester. Družini čestitajo člani PD Rupa-Peč.

Slovenski goriški skavti se veselimo s sestro **Mojco** in bratom **Julčijem** ob rojstvu Andreja in Štefana. Ob prihodu na svet dveh novih življenj, ki sta božji dar, želimo obilo blagoslova, "dvakrat" čestitamo! Gospodu se iz srca zahvaljujemo.

Čestitkam in voščilom **Mojci in Julčiju** se ob tako srečnem dogodku pridružujejo uredništvo in uprava Novega glasa; iskreno čestita tudi slovenska Skupnost krščanskega življenja iz Gorice.

KATOLIŠKA KNJIGARNA NA TRAVNIKU

VLJUDNO VAS VABIMO V RAZSTAVNE PROSTORE NAŠE
KNJIGARNE NA PREDSTAVITEV KNJIGE

SLOVENSKO POMORSKO RIBIŠTVO SKOZI STOLETJA OD TRSTA DO TIMAVE

V PETEK, 19. JANUARJA 1996, OB 18. URI.
NA PREDSTAVITVI BOSTA PRISOTNA AVTOR BRUNO
VOLPHLIŠAK IN ZA ZALOŽBO MARIJ MAVER.

SLOVENSKI VERNIKI IN SKRD JADRO
vabijo na

tradicionalni božični koncert

Izjava MePZ Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.
Cerkev sv. Lovrenca v Ronkah, nedelja, 21. januarja, ob 15.30.

SCGV EMIL KOMEL - GORICA

Koncertna sezona 1995-96

Glasba 19. stoletja v goriških arhivih

Alessandro Arbo in vokalno-instrumentalna
skupina Wrattni, Dusik, Gobbi
Komorna dvorana SCGV
četrtek, 25. januarja 1996, ob 20.30

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

sklicuje

sejo Sveta

v Devinu na sedežu slovenskih pevskih zborov v torek,
30.1., ob 19.30 v prvem in ob 20. uri v drugem sklicanju.

URARNA IN ZLATARNA

Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

S
Šuligoj

GORICA, UL. CARDUCCI 49

TEL 0481 / 53 56 57

PUBLICISTIČNE NOVOSTI V BENEČIJI

ZA POLICE IN STENO NAŠIH LJUDI

ERIKA JAZBAR

Preden se vsakdanji vrvež polasti prvih tednov novega leta, spomnimo, da imajo tudi Slovenci videmske pokrajine na svojih domovih domače stenske kalendarje oz. zbornike, ki jih spremljajo v teku leta. Posebno mesto med publikacijami v Benečiji imajo predvsem Trinkov kalendar za leto 1996 ter stenska Beneški kalendar, darilo kulturno verskega lista Dom in Te rozajanske kolindren, ki ga izdaja domače društvo Rozajanski dum. Glede na bogatost prednjači nedvomno 33. publikacija društva I.Trinko, ki jo je letos oblikovalo kar 26 avtorjev iz širšega oz. ožjega slovenskega prostora; od uvodnih pozdravov politikov do pri-

spevkov o zgodovini Slovencev v Furlaniji, o ljudski kulturi, liku slikarja oz. rezbarja Giovannija Vogriča (1933-1986), pa do prispevkov dejanskega kalendarjskega dela, ki ga je tudi letos prispeval jubilan Emil Čenčič. Nič manj pomembna pa sta nadiški oz. rezijanski stenski kalendar, ki v duhu izročila odražata ljube-

zen in ponos beneškega človeka do svoje zemlje. Rezijani bodo tako bolje spoznali številne kapelice, ki bogatijo dolino rož; vsak mesec sta namreč objavljeni dve fotografiji s krajšo zgodovinsko noto. Tudi letos ne manjka ljudskih rezijanskih rekov in toplih poezij Silvane Paletti. Spomnimo, da bodo rezijanski kulturni delavci z zbranimi prispevki prenovili kapelico sv. Ane v Solbici, ki jo je porušil potres leta 1976.

Barvne fotografije beneških vasi in manjših zaselkov pa lahko zasledimo na Beneškem kalendarju, ki sta ga uredila Emil Čenčič in Giorgio Banchig; ob pomembnejših datumih letošnjega leta lahko izvemo še marsikatero ljudsko modrost, versko

povest ter spoznamo krajše življenjepise pogosto pozabljenih osebnosti, ki so prispevale h kulturnemu življenju teh dolin.

Ostanimo na področju publicističnih novosti, vendar se premaknimo v magični svet pravljice. Na pobudi Študijskega centra Nediža so namreč pri založbi Devin izšle tri beneške pravljice, ki so jih pripovedovale babica Teresa in Gina ter oče Andrea med svojim obiskom dvojezičnega centra v Špetru. Beneški otroci so sicer poslušali stare starše v domačem slovenskem dialektu, medtem ko so v publikaciji izšle v knjižni slovenščini. Velja povedati, da spada taka dejavnost v same programske smernice šolskega centra, ki išče pristen stik s kulturno tradicijo okolja, iz katerega mora ožja šolska oz. širša družinska vzgoja iskati svoje korenine.

VIŠKORŠA PRVA DRŽAVNA ŠOLA TUDI S SLOVENSKIM POUKOM

Iz Terskih dolin pa se oglašamo z dolgo pričakovano novostjo: Gorska skupnost ter občini Tipana in Bardo so v sodelovanju z videmsko pokrajinsko upravo oz. šolskim skrbništvom izdelali načrt za prvo uradno dvojezično šolo v Benečiji. Grozila je namreč nevarnost, da bi v imenu racionalizacije italijanskega šolstva zaprli osnovno šolo ter vrtec v Tipani in Njivici (Bardo), s čimer bi posledično zapisali usodo teh vasi. S prizadevanjem občinske uprave in domačinov bodo tako prihodnje leto v Viškorši zgradili večje šolsko poslopje, ob njem pa bo tudi športni center. Posebno zanimivost nedvomno predstavlja učni načrt, ki bo v potrebni meri upošteval vsedržavne programe, posebno pozornost pa bo namenil učenju terskega dialekta kot prehodni stopnji do slovenskega knjižnega jezika. Novi pristop bi lahko predstavljal model za približevanje beneških otrok k jeziku in kulturi staršev oz. dedov, ki sta v vasi še vedno prisotna, čeprav ju mlajši le pasivno sprejemajo. Razveseljivo je tudi dejstvo, da računajo organizatorji, da bo v prihodnjem šolskem letu obiskalo nov center 60 otrok, kar je viden dokaz, da so starši in domačini podprli tak prelomni načrt za šolstvo Beneške Slovenije. Spomnimo še, da se v Tipani od septembra dalje otroci že približujejo slovenščini oz. domačemu narečju. Na zahtevo staršev so namreč za 12 otrok državne osnovne šole letos pridelili popoldanski tečaj slovenskega jezika, ki ga uspešno vodi mlada domačinka Mirjam Simiz.

E.J.

POSVET NA TRBIŽU

FINANČNE STRAŽE V DEŽELI

Medtem ko se bo še v tem tednu moralo Deželno upravno sodišče izreči o tem, ali bodo Goričani lahko sami odločali z referendumom

o dograditvi šole - kasarne za finančne stražnike na prostoru goriškega letališča, so upravitelji goriške pokrajine vnovič dvignili glas proti centralističnim pritiskom avtoritarnega Rima. Velika večina Goričanov je v dveh sondažah že izrazila odklonilno stališče, zato gradnja objekta ne bi pomenila "javnega dela", temveč teptanje ljudske volje. Zadevo štiti vojaška tajnost; predsednik senatske Komisije za javna dela

senator Bosco je med trbiško javno razpravo o novih umestitvah italijanskih financarjev na ozemlju dežele F-Jk izjavil, da se za tajnostjo take vrste skriva banditizem ministrskih funkcionarjev in "business-manov", ki so ustoličili denarni interes. To je "metastaza", zaradi katere hudo trpi demokra-

cija. Odločitve o teritorialni politiki naj pristojno krajevnim prebivalcem - ker je to njih pravica.

Zakaj se stotine milijard namenjajo kasarni, ne pa razvoju obmejnega gospodarstva in prevoznih vezi? In vendar je optimizem na račun pozitivnega razpleta nemotivi-

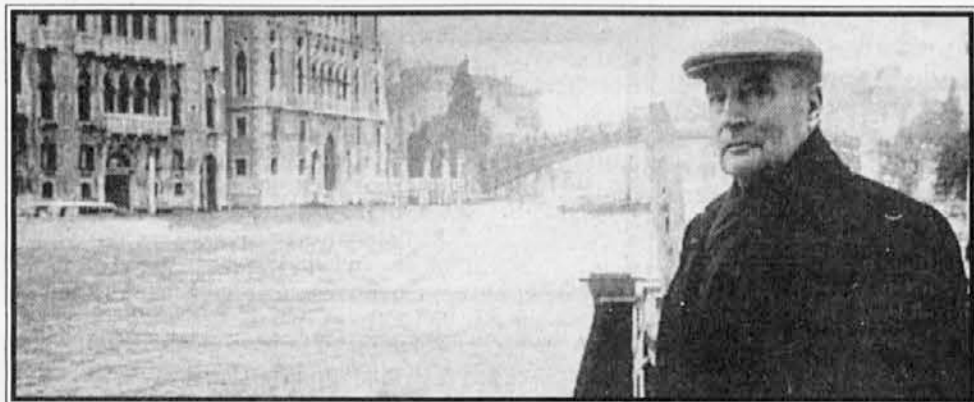
ran. Grotesko, v katero so vmešani skriti vojaški in politični akterji, dovršujejo zaprta vrata, za katerimi so goriški občinski upravitelji samovoljno določili, da "Goričani hočejo šolo-kasarno".

I.D.

ZGODBA O PRIJATELJSTVU

FRANCOIS MITTERRAND, ZORAN MUŠIČ

MIRO OPPELT

BENETKE: Mitterrand je prihajal k prijatelju Zoranu Mušiču

V osrednjem televizijskem dnevniku je na predvečer pogreba bivšega francoskega pred-

sednika Mitterranda dopisnik prvega italijanskega televizijskega dnevnika iz Pariza Paolo Fraiese

poskrbel, da so večji del njegovega poročila spremljale slike z Mitterrandovega obiska

Mušičeve razstave v Parizu v spremstvu goriškega rojaka. Prav te slike so zelo nazorno kazale Mitterrandovo globoko željo po odkrivanju in poglobljanju poslednjih reči v zadnjih letih njegovega življenja. Predsednikovo iskanje je umetnik ponazoril v rastlinskem ponazorju in rasti, v dachauskih truplih, ki jih spremlja krik obsodbe, a tudi izraz spokojnosti, vse do zadnjih umetnikovih avtoportretov in portretov žene Ide, kakor tudi mogočnih prispevkov Popotnika zadnjih let.

Morda je prav, da opozorimo na to, česar nismo zasledili v osrednji slovenski publicistiki: da je pred-

sednik Francois Mitterrand ob odprtju razstave v pariškem Grand Palaisu napisal Zoranu Mušiču odprto pismo v reviji Museart. Po občudovanju, poglobljenosti in klenosti presega to pismo številne obsežne študije likovnih izvedencev. Mitterrand primerja Mušičev opus z delom Goye, Mantegna, Grünewalda. Poudarja njegovo navezanost na Kras in Dalmacijo. Ugotavlja, da Mušičeva dela prevevata tišina in boleče dostojanstvo. Zgodovina pozna le redke primere soočanja umetnosti z grozo, kot je Mušičev niz Nismo poslednji. Njegova dela, ugotavlja Mitterrand, priklicujejo stoicizem filozofa, duhovnost, v kateri se

MUŠIČ: Avtoportret (Aristote)

talijo mir, bolečina, ustavljeni čas, prisotnost onstranstva. Le malo je del, je sklenil Mitterrand svoje odprto pismo, ki kot Mušičeva s tolikšno močjo navdihujejo premagovanje smrti.

ZMEDENO VOLILNO OBDOBJE

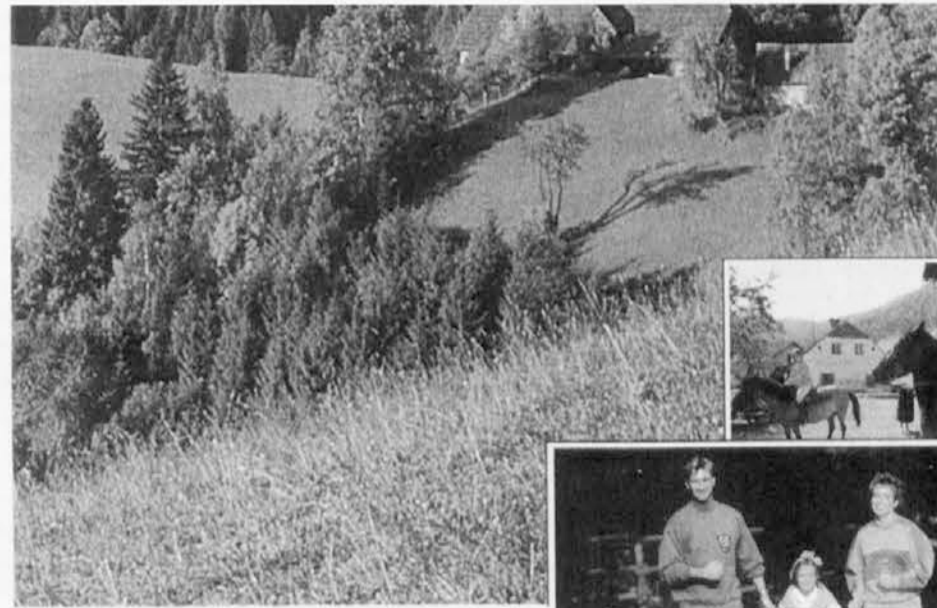
M. DROBEŽ

Boj za oblast se razvema in javnost se vprašuje, kakšne nove oblike in metode soočanja politične stranke še pripravljajo, da bi bilo vzdušje za državnozbornske volitve, ki bodo proti koncu leta, čim bolj napeto in dramatično. Na voljo sta dve poglavni tezi o uspehih in razvoju slovenske države v prvih petih letih po njeni osamosvojitvi. Vladna koalicija, v njenem okviru pa zlasti Liberalna demokracija, vztrajno zatrjuje, da gre pri nas za zgodbo o uspehu, saj naj bi Slovenija po družbeno-gospodarskih dosežkih prednjačila pred vsemi drugimi državami, ki izvajajo prehod iz nekdanje totalitarne ureditve v demokratični sistem; opozicijske stranke pa prav tako vztrajno zatrjujejo, da dosedanji razvoj naše države ni nič posebnega, pri čemer odločno zanikajo napredek na katerem koli področju.

Slovenci v novi samostojni državi na splošno boljše živijo, kot pa so živeli v nekdanji Jugoslaviji. Toda bolj revni kot prej so tisti, ki niso deležni solidarnosti in pomoči t.i. pravne in socialne države. Slednje praktično ni, kar pomeni, da se tudi ustavna načela o socialni državi ne izvajajo. Zaskrbljujoče je, da je tudi pravosodni sistem, ki so ga uzakonili oziroma uveljavili komaj pred enim letom, že skoraj dobesedno v razsulu. Politika se neposredno vmešava v pravosodje, ki zaradi tega ne more delovati kot samostojna veja oblasti v demokratični državi. Sodniki so slabo plačani, premalo jih je, med njimi nastajajo trenja in spori ob hkratni čistki sodnikov; in zaradi takega stanja oziroma odnosov je razsulo v pravosodju. Na sodiščih je skoraj 330 tisoč nerešenih zadev, kar pomeni, da bo zastaranje rokov koristilo mnogim povzročiteljem raznih prestopkov in nezakonitosti. Na dramatično stanje v pravosodju kaže tudi to, da niti en sam primer gospodarskega kriminala - tega pa je zlasti pri izvajanju privatizacije zelo veliko - doslej še ni bil obravnavan na sodišču.

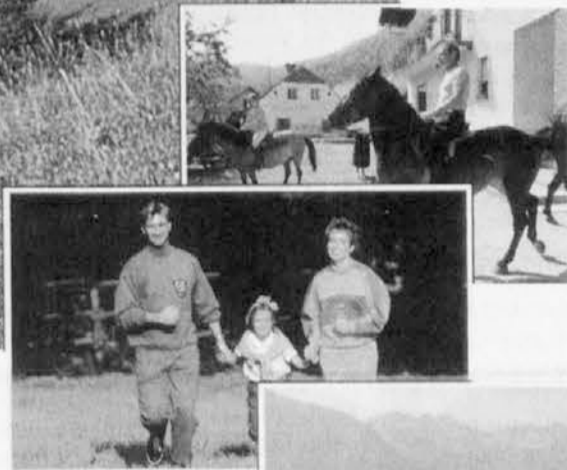
V takih neurejenih in zmedenih političnih razmerah je Cerkev med tistimi redkimi ustanovami v Sloveniji, ki so ohranile svoje dostojanstvo in pomirjevalno vlogo. Takšno poslanstvo je v nekem intervjuju, ki je bil objavljen v ljubljanskem verskem mesečniku Družina, obravnaval pater jezuit Franc Cerar iz Maribora. Ko je

razmišljal o deležu, ki ga je imela Cerkev pri osamosvojitvi Slovenije, je menil tudi naslednje: "Združilo se je za nas več ugodnih okoliščin. Imeli smo modre in pogumne voditelje, znali so stopiti skupaj in se dogovoriti, vsi smo složno potegnili z njimi, tisti, ki bi nas mogli ovirati, so se prav takrat pokazali omahljive. V svetu je Slovenija imela prijatelje, ki so naša prizadevanja podprli. Vse te okoliščine more imeti kdo za naključne. Kristjani pa vemo in verujemo, da zgodovino narodov vodi Bog in da je bila osamosvojitve za nas Njegov dar. Nasploh pa smemo reči, da je tudi dolgoročno Cerkev temu velikemu dejanju našega naroda polagala trdnejše

temelje kod kdorkoli drug."

"Cerkev seveda upa," je svoja razmišljanja nadaljeval izkušen misijonar jezuit Franc Cerar, "da v novih razmerah ne bo morala trpeti krivic, kakor jih je bila deležna v preteklosti. Če pa bo ovirana, bo vzela nase tudi ta križ, saj ga je vajena nositi in ve, da jo križ posvečuje."

"BRIŠKI ČASNIK" NOV ČASOPIS

PETER STRES

Na pobudo v občinskem svetu je bil za področje Goriških Brd ustanovljen časopis. Izhajal bo štirikrat letno; prva "zimski" številka je izšla decembra na 24 straneh. Večji del zavzema predstavitev del občinskega sveta in občinske uprave. V lepem jeziku je v časopisu predstavljen program gospodarjenja z briškim prostorom, delovanje Društva vinogradnikov in

vinarjev, predstavitev Brd na Vinskem sejmu v Ljubljani, opisan je praznik češenj in še mnogo drugih dogodkov leta 1995 v Brdih. V časopisu je tudi nekaj prispevkov otrok iz vrtca in šole. Vseh člankov je kar 32, in to s področja zgodovine in kulture, obmejne problematike, novih pridobitev v Brdih, predstavitev kulturnih društev, briškega govora.

Briški časnik še bolj povezuje območje Goriških Brd. Vse briške družine so ga dobile brezplačno na dom. Ljudje so bili z njim zelo zadovoljni. Poleg drugih ima veliko zaslug za novi časopis časnikar in mladi rojak iz Goriških Brd Mitja Blažič, ki je prevzel delo odgovornega urednika.

13

ČETRTEK
18. JANUAR
1996

NOVICE IZ VIPAVE

V Vipavi, tem središču gornje Vipavske doline, se dogaja veliko novosti, ki jih vzpodbujajo zlasti nova občinska uprava, kmetijsko podjetje z vinsko kletjo Agroind Vipava 1894 in Škofijska gimnazija. Slednja je deležna velike simpatije in podpore prebivalstva. Škofijska gimnazija izhaja iz nekdanje Srednje verske šole, v kateri se je začelo izobraževati več kot 200 poznejših duhovnikov. V tem šolskem letu je v oskrbi Škofijske gimnazije okrog 110 dijakov in dijakin.

Škofijska gimnazija ima že dalj časa premalo

prostorov za svoje potrebe. Zdaj je že odločeno, da bodo v njenem okviru kmalu začeli zidati telovadnico, nove učilnice z dvorano za večje prireditve in dijaški dom.

Med novostmi v Vipavi nadalje omenjamo, da je skupina šestih likovnih umetnikov oziroma arhitektov iz te občine pred kratkim imela skupinsko razstavo na Dunaju. Ta dogodek temelji na tradicionalni povezavi med krajema, katere korenine izhajajo že iz prejšnjih stoletij, ko so vinogradniki iz Vipave začeli dobavljati vino Dunaju. Pri organiziranju omenjene razstave je sodeloval tudi Slovenski kulturni center na Dunaju.

Medtem je skupina učencev iz Osnovne šole v Vipavi, ki deluje pri šolskem turističnem krožku, izdala vodnik po naravni in kulturni dediščini Vipave. Tik pred izidom je tudi nov Turistični prospekt Vipave oziroma njene občine. Besedilo zanj je napisal Otmar Črnlogar, znani prevajalec iz klasičnih jezikov, profesor Škofijske gimnazije v Vipavi, javni delavec in župnik v Podragi.

onkološkem oddelku, kjer spremlja hudo bolne in umirajoče na zadnji poti. Izredno aktivna zdravničarka dr. Klevišarjeva je za hudo bolne in umirajoče in njihove svojce ustanovila posebno društvo Hospic, ki organizira strokovna predavanja tako za svojce umirajočih kot tudi za zdravstveno osebje. Pred kratkim je pri verskem tedniku Družina izdala knjigo z naslovom Spremljanje umirajočih. Ta knjiga je imela zelo velik uspeh. V tisku je njena druga knjiga z naslovom Čisto vsakdanje stvari; gre za izbor odmevnih člankov iz Družine.

TRJE BOŽIČNI KONCERTI NA GORIŠKEM

Za sosednje kraje na Goriškem je značilno, da so že v preteklosti, ko tam še ni bilo demokratičnega sistema in izrazitejšega javnega praznovanja Božiča, po zgledu zamejstva ponekod začeli v božični dobi prirejati božičnice, t.j. pevske nastope v različnih sestavih z izvajanjem božičnih pesmi. Prvenstvo vsekakor nosi Mirenski Grad, kjer je v nedeljo, 7. t.m., potekala že dvajseta ponovitev božičnice, na kateri je letos sodelovalo 12 pevskih zborov iz okoliških župnij. Kot zanimivost naj omenimo, da je kot gost nastopil moški pevski zbor Skala iz Gabrij, domači mešani zbor iz Mirna pa je nastopil v združeni sestavi skupaj s pevskim zborom iz Rupe-Peči. Med mašo, ki je bila pred samo božičnico, je pel združeni zbor pevcev goriškega pastoralnega področja, t.j. ozemlja dekanij Nova Gorica in Šempeter. Pevski zbori, ki so sodelovali na jubilejni 20. božičnici, so se skrbno pripravili in je pri vseh v primerjavi s preteklostjo bil viden napredek.

Pred dvema letoma so se na goriškem pastoralnem področju odločili, da prire-

dijo božičnico posebej tudi za otroške pevske zборе in tako je letos potekala že tretjič, tokrat v Renčah v nedeljo, 14. t.m. Poslušalci in pevci so povsem napolnili tamkajšnjo prostorno župnijsko cerkev, v prezbiteriju pa se je zvrstilo kar 13 otroških in mladinskih pevskih zborov, prihajajočih iz Soške in Vipavske doline. Vsi nastopajoči so pokazali zadovoljivo izvajalsko raven in pevsko zavzetost. Posebno impozanten je bil pogled na množico kakih 200 otrok, ki so na koncu božičnice ob orgelski spremljavi skupno zapeli Bratuževo Zvezda kaže modrim pot in Ačkovo Hej pastirci.

V tem zapisu pa vsaj bežno omenimo še eno božičnico, ki so jo letos že devetič zapored priredile župnije ob spodnjem toku reke Vipave; ta božičnica vsako leto izmenično obiskuje kraje na obeh straneh državne meje. Na letošnji dan Svetih treh kraljev so bile na vrsti Orehovlje, kjer so v podružnični cerkvi nastopili dva moška in trije mešani pevski zbori. Tako kot na Mirenskem Gradu dan kasneje je poslušalce še posebej prevzelo skupno petje mešanega zbora Miren-Rupa-Peč z odlično solistko, sopranistko iz Rupe Mirjam Pahor.

M.V.

SLOVENKA LETA

DR. METKA KLEVIŠAR

Slovenski tednik Jana je že osmo leto izbral Slovenko leta. Bralke in bralci tednika so za Slovenko leta 1995 z velikansko večino glasov izbrali dr. Metko Klevišar, ki je bila že lansko leto na drugem mestu; to dokazuje, kako priljubljena je med Slovenci ta zdravničarka širokega in usmiljenega srca. Dr. Metka Klevišar že desetletja dela na najtežjem oddelku v ljubljanski bolnišnici, na

PROF. DR. GABRIJEL DEVETAK: MARKETINŠKA ZASNOVA PODJETJA

USPEŠNA KNJIGA O ZAKONITOSTIH TRGA

JANEZ POVŠE

Konec prejšnjega tedna je bila v Palace Hotelu, ki je bil tudi sponzor dogodka, predstavljena knjiga "Marketinška zasnova podjetja" prof. dr. Gabrijele Devetaka, izrednega profesorja na univerzi v Kranju, Ljubljani in Mariboru, sicer direktorja podjetja Dega v Novi Gorici in avtorja preko pet tisoč strani strokovne literature. Knjiga je po dveh mesecih pošla, zaradi tega je šlo pravzaprav za predstavitev že druge izdaje založbe Moderna organizacija v sklopu Fakultete za organizacijske vede v Kranju z osrednjim sedežem v Mariboru.

Na predstavitvi, ki jo je povezoval gostitelj Vinko Levstik, so knjigo izčrpno orisali. Najprej je prof. Jožko Šavli uvedel večer z mislijo, da gre za pomembno knjigo, ki je med drugim osvetlila tudi razmere v obmejnem področju, kjer je šele v novem času prišlo do resnično oprijemljivih možnosti gospodarskega razvoja in to zaradi političnih sprememb. V povojnem obdobju politična sistema na tej in oni strani meje nista sovpadala, poleg tega velja omeniti, da sta v tem

FOTO: BURSICA

trenutku prav Gorica in Nova Gorica izven bistvenih gospodarskih tokov, kar seveda ni ugodno. V Sloveniji poteka osrednja gospodarska os od Maribora preko Ljubljane do Kopra, v severni Italiji pa od Nemčije preko Južne Tirolske do Verone. Sedaj sta Slovenija in zamejstvo dobila priložnost za hitrejši razvoj in obvladavanje marketinga ali trženja je nedvomno najpomembnejši vzvod. Gre za interdisciplinarno vedo, ki osvetljuje strategijo prodaje, psihologijo kupca ter uveljavlja pametno ali banalno ponudbo. O vsem tam govori knjiga Gabrijele Devetaka, ki se ponaša z novimi pogledi in natančno ter lepo slovenščino.

Peter Grum je v kratkih in

izrazitih obrisih predstavil avtorja knjige, Zoran Stamatovski z ministrstva za ekonomske odnose in razvoj Republike Slovenije pa je orisal pomen marketinga in Devetakove knjige v luči promocije Slovenije v svetu, ki se želi čimprej vključiti v mednarodne gospodarske tokove.

Sam avtor je zelo izčrpno in nazorno izpostavil na prvem mestu pomen znanja in stalnega izobraževanja, ki sta za uspeh na trgu nepogrešljiva in edina lahko kljubujeta hitrim spremembam novega časa. Marketing je sicer znanost o trgu in trženju, upošteva cel niz vidikov in zakonitosti, je torej interdisciplinarna veda, ki zahteva skupinsko delo. Njegov cilj je, kako odkriti

najboljši možni proizvod, kako ga proizvesti in po kakšni ceni uspešno prodati. Zanimivo je, da dober marketing še posebej spremlja kupca tudi po prodaji, se pravi, kako je kupec s kupljeno stvarjo zadovoljen in zakaj. Sicer je mogoče vedo o marketingu v grobem razdeliti v troje velikih poglavij: v oceno prostora, ponudbe in cene, dalje v iskanje novih prijemov na vseh ravneh ter v motiviranje oziroma stimuliranje, se pravi v spodbujanje h kvalitetnemu delu, ki najde svoj uspešen odziv na trgu. Ob vsem tem je nujna pravna izobrazba, nove prijeme in izume je treba znati zaščititi, nikdar ni dovolj natančna tržna raziskava, istočasno je treba upoštevati še dejavnik tveganja, brez česar dober marketing sploh ni možen. Kot je pokazala živahna razprava, je strokovnost na področju trženja obvezna in nenadomestljiva, le z njeno pomočjo se bosta Slovenija in z njo tudi zamejstvo uspešno in razmeroma hitro vključila v mednarodno sodelovanje in poslovanje. Na vsak način smo spoznali knjigo, ki je lahko koristna za vsakega gospodarstvenika oziroma podjetnika.

SKRBIMO ZA KVALITETNO RAST VINO- GRADNIŠTVA

MARKO TAVČAR

Vinogradništvo je najpomembnejša dejavnost za Brda, vse bolj pa pridobiva na pomenu tudi na Krasu, kjer zaradi raznih dejavnikov doživlja živinoreja določen zastoj oz. korenito preobrazbo in se ji uspešno posveča le nekaj navdušenih živinorejcev, medtem ko se v glavnem hlevi praznijo.

Vendar tudi vinogradništvo doživlja v zadnjih letih bistveno preobrazbo. Težnja gre v smer visokokakovostnih vin, saj se tudi tržišče vse bolj zanima za sortna, večkrat tudi starana, nedvomno pa vrhunska vina brez napak. Okus pivcev se je torej izostril. Na splošno se popije manj vina, ljudje pa izbirajo kakovost.

V tem smislu se tudi vinogradniki skušajo prilagoditi novim razmeram. Predpogoj za visoko kakovost vina je kakovostno grozdje. Zaradi tega se vse večjo pozornost posveča delu v vinogradu. Pravilna zimska rez in nato možno redčenje grozdov naj bi primerno obremenila trs, da bi bilo v jagodah res najboljše, kar lahko trta da. Zaradi tega je pridelek seveda manjši, je pa kakovost nedvomno višja in olajša se tudi samo delo v kleti, saj je grozdje bolj zdravo. Količinski problem se v novih vinogradih preprosto reši tako, da sadimo na gosto. V Brdih in zdaj tudi na Krasu se nekateri odločajo za medvrstno razdaljo, ki je tudi pod 150 cm, razdalja med trsi pa je 80 do največ 100 cm. Na ta način dobimo približno 8000 trt na hektar, medtem ko je v vinogradih, ki so bili zasajeni pred 30 in manj leti približno 4500 trt na hektar. Tudi vzgojna oblika igra pri tem svojo vlogo. Priporočljivo je, da trte režemo na en šparon in dva ali celo en reznik. Tehniki pravijo taki vzgojni obliki strogi ali enojni gyjon. Tudi če vsaka trta rodi le dober kilogram grozdja v takem gostu nasejanem vinogradu, se količina skoraj uravnovesi z ono, ki bi jo imeli ob prosti vzgoji v redkem vinogradu, kakovost pa je nedvomno višja. To nam potrjujejo rezultati številnih, ki so se odločili za to pot.

Še nekaj o sortah. Že Vertovc, župnik v Šembidu pri Vipavi, avtor prve slovenske knjige o vinogradništvu, znane Vinoreje za Slovence, je ugotavljal, da premalo čislamo svoje sorte in da ne bo nihče hvalil vina naših trt, če ga ne bomo sami znali primerno ovrednotiti. To velja tudi danes, le da so bili v Vertovčevih časih vinogradi skoraj izključno sestavljeni iz domačih trt, saj jih ni še uničila trtna uš. V zadnjih desetletjih pa so se v naših vinogradih vse bolj uveljavljale razne francoske in druge sorte. Vendar pa chardonnay, sauvignon, cabernet franc in druge podobne splošno cenjene sorte pridelujejo z odličnimi uspehi ne le v francoskih deželah, od koder izvirajo, ampak tudi v vseh vinorodnih deželah po svetu. Za naše vinogradnike postaja zato vse težje prodreti s temi vini na tržišče. Med ljubitelji žlahtnih vin pa narašča zanimanje za posebna in redka vina. Taka vina lahko dobimo, če se odločimo, da bomo zasadili stare, domače sorte, kot so rebula, glera, vitovska, lipovšca med belimi, ne da bi pri tem na Krasu zanemarili malvazijo. Med črnimi sortami pa bi v Brdih mogoče kazalo ovrednotiti pokalico (schiopettino) in na Krasu mogoče gnjet, v prvi vrsti pa teran, da bi se tako še dvignila proizvodnja tega tako značilnega vina. Več pozornosti pa gotovo zasluži tudi refošk.

SOCIALNI NASVETI

Te dni sem prejel obvestilo od ustanove INPS, da moram vrniti 453.820 lir, ker sem pri svoji pokojnini prejemal socialni dodatek, ki mi ni pritikal. Poleg tega vam moram sporočiti, da razen pokojnine nimam drugih dohodkov. Kaj moram storiti?

V tem času je precej upokojencev prejelo obvestilo od ustanove

INPS, da morajo vrniti denar, ki so ga prejeli s pokojnino neupravičeno. V samem Trstu je bilo poslanih 4.107 takih pisem. Upokojenec mora najprej preveriti, če je upravičeno ali ne kar ga terja ustanova INPS. Zato svetujemo, da se vsakdo obrne na patronat, ki bo vsakemu brezplačno nudil vsa potrebna pojasnila. V vsakem pri-

meru svetujemo, da trenutno nihče ne vrne denarja, ker je predsednik ustanove INPS Gianni Billia uradno izjavil, da se Ministrstvu za delo pripravlja zakon za odpust teh neupravičenih vsot. Govori se tudi, da bo lahko vsakdo, ki je res neupravičeno prejemal denar, lahko vrnil denar v več obrokih (od 60 do 100 obrokih). Trenutno je ustanova zamrznila terjatev za vsaj 2 meseca.

— E.Ž.

CESTNINA Z BANCOMAT-OM TKB

Z novim letom je s karticami bancomat Tržaške kreditne banke mogoče poravnati cestnino na številnih postajah italijanskih avtocest, na katerih že deluje plačilni sistem Fast Play. Plačilo s kartico bancomat je hitro in enostavno, saj izjemoma ne zahteva vtipkavanja varnostne številke. Vsota za posamezno plačilo ob izhodu iz avtoceste je zato omejeno na največ 120000 lir. Banka bo plačilo obračunala enkrat na mesec in bo brez dodatnih stroškov obremenila tekoči račun lastnika kartice.

NOVI GLAS

NAROČAM SE:

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
0481/533177

34133 TRST, UL. DONIZETTI 3
040/365473

KOŠARKA / POGOVOR Z VREMCEM

JADRAN "MELJE" NASPROTNIKE

ERIK DOLHAR

Náša združena košarkarska ekipa Jadrana je v soboto, 13. t.m., sicer s težavo, vendar z veliko željo po zmagi odpravila peterko Riva del Garda s štirimi točkami. To je žal ista razlika v koših, s katero so gostje odpravili naše v prvem delu prvenstva, kar seveda ni ravno najbolje, če pomislimo, da bi se Jadranci brez prevetke napora lahko izognili zadnjemu košu nasprotnikov. Od posameznikov bi tokrat omenili "tujca" Calavito, ki je bil izredno učinkovit pod košema, odlično trojko Pregarca ob izteku srečanja in nedvomne vrline "air-Budina", ki pa v soboto žal niso bile vedno uspešne.

Po končni zmagi smo se pogovorili z mladim novim trenerjem Andrejem Vremcem, ki je tako najprej komentiral tekmo:

"To je bila izredno izenačena tekma, ki se je zaključila precej živčno. Nismo začeli tako, kot sem si predstavljal, oz. kot smo se pripravili. Domenili smo se, da bomo takoj začeli agresivno, da jih bomo z obrambo že ob začetku onesposobili. Ker imamo mi daljšo klop, se pravi več menjav, smo mislili, da jih bomo spravili v krizo, medtem ko naša obramba v prvem polčasu ni delovala, tako da smo igrali, kot so hoteli oni. V drugem polčasu se je stanje malo izboljšalo, predvsem v zadnjih minutah, ne vem, če zaradi obrambe ali ker

Od leve: pomožni trener Kafol, trener Vremec, C. Arena, J. Calavita

so nasprotniki psihološko nekoliko padli, vsekakor mislim, da je bila tista "trica" Davida Pregarca odločilna.

Kaj pa bi lahko povedali o sodniški dvojici?

"Na domačih tleh bi si lahko pričakovali drugačen tretina, ker navadno dobimo take sodniške odločitve na tujem. V zadnjih časih pa kaže, da se je malo spremenilo. Tudi v Bielli namreč, bi si upal reči, da sta bila sodnika v drugem polčasu bolj za nas kot za domačine. Zgleda, da so to novi ukazi z visokega. Pa naj bo tako, glavno je, da zmagamo!"

S katero formulo ste stopili v novo leto, ki ste ga začeli tako uspešno?

"Predvsem smo se zavedeli, da si tistega poraza s Čedadom ne moremo več privoščiti. Med prazniki smo dobro počivali. Smo namreč v takem obdobju, v katerem je počitek bolj važen kot trening, se pravi, da je tisti, ki je bolj spočit predvsem mentalno, gotovo poplačan. Zaenkrat nam je uspelo, vsekakor bo treba počakati še pet kol. Bomo videli!"

HOKEJ NA KOTALKAH

USPEŠEN ZAČETEK PRVENSTVA POLETOVCEV

V soboto, 13. t.m., je Poletova ekipa hokeja na kotalkah slavila v tržaškem derbyju s Ferroviarom. Mojmir Kokorovec je tako opisal pot do uspeha:

"Šlo je za tretjo tekmo letošnje športne sezone, ki se je začela decembra. Bil je tehnično dober derby, ki se

je zaključil z rezultatom 6-3 v našo korist. DLF je zaenkrat na zadnjem mestu lestvice, mi pa smo si s to zmago pridobili drugo mesto na začasni razpredelnici državnega prvenstva C lige. Čez dva tedna bomo igrali z vodilno ekipo na lestvici, tako da imamo možnost, da jo dohitimo na vrhu."

S katerimi ambicijami stopate v letošnje prvenstvo?

"Ambicije so zelo visoke,

žal pa jih nimamo samo mi, saj je sedem ekip, ki imajo letos podobne ambicije, ker so to ekipe, ki so nazadovale iz B lige in one, ki so izpadle iz A-1 lige. Vse bi rade napredovale. Naša ambicija je vsekakor napredovanje v višjo ligo, zavedamo pa se, da bo letošnje prvenstvo precej težko in tudi drago za naše razmere."

Bi nam na kratko predstavil letošnjo ekipo? Koliko Slovencev je še v njej?

"V ekipi smo trije Slovenci. Poleg mene in brata Sama še bratranec Mitja, mi trije pa smo ob enem edini Slovenci v ekipi. Ostali so igralci, ki so do lani igrali v A-1 in A-2 ligi, letos

pa niso imeli možnosti, stikov, da bi lahko napredovali in so zaradi tega ostali doma, tako da so zdaj pri nas. Lani smo bili precej "stara" ekipa, saj smo imeli precej hokejistov, ki so imeli več kot 30 let. Letos smo se precej pomladili, saj sem jaz pri 27 letih skoraj najstarejši v ekipi. Z nami pa igrajo devetnajstletni in dvajsetletni fantje, sposobni igre na izredno visoki ravni."

AMATERSKI NOGOMET

DERBY 3.A.L. GLADKO OSVOJIL KRAS

V Promocijski ligi so štandreški navijači doživeli hladno tuš. Vodilna Juventina je namreč kar na domačem igrišču prepustila točke enajsterici Maraneseja. Nasprotno pa so opravile prav lep podvig Sovodnje z zmago nad Rivignanom. V prvi amaterski ligi nismo v prejšnjem kolu zabeležili niti enega poraza. Zmagali so le nogometaši Zarje, ki so poln izkupiček dosegli z Buiesejem, Primorje, ki vodi, in Vesna pa sta igrala neodločeno.

V okviru druge amaterske lige se žal nadaljuje črna serija Primorca, ki se tokrat vrača brez točke iz Medeye. Veliko bolje pa so se obnesle enajsterice v tretji amaterski ligi, saj ni nobena okusila grenkobe poraza. Gaja je slavila v Nabrežini, Breg pred domačim občinstvom proti Vermaglianu, Mladost pa je iztržila točko na nevarnem igrišču Strassolda. Le Dolina je ostala praznih rok, klonila je v derbiju s Krasom.

ODBOJKA

SLOGA NI VEČ NEPREMAGLJIVA

Sobotni poraz drugoligaša Vala je toliko bolj pekoč, saj so Zamoievi fantje prepustili pomembni točki direktnemu konkurentu za obstanek v ligi, Asola Mura. Najboljša "politika", to je zaupanje mladim in perspektivnim igralcem, je štandreško moštvo žal letos že nekajkrat zatajila, vseeno pa je to pravilna pot, ki naj bi bila vsem nam v zgled. Ligo nižje je tokrat šesterka Soče Sobema razočarala ter brez osvojenega seta zapustila igrišče. Boj za obstanek bo gotovo še zelo hud. Teh preglavic pa ne pozna moška ekipa Sloge. Presenečenje kola je gotovo poraz ženske šesterke Sloge, saj so bile Slogašice naša edina še nepremagana ekipa. V ženski C-1 ligi imamo še Bor Mercantile, kateri zadnjevrščena Fontane ni nudila prehudega odpora. Eno zmago in en poraz beležimo v moškem prvenstvu C-2 lige: veselijo se pri Boru Fortrade, medtem ko je Olympia CDR tokrat ostala praznih rok. Odbojkarice Olympie K2 Sport so nudile prvovrščeni ekipi Martignacco dober odpor, a to je bilo premalo. Tudi Sokolovke so tokrat potegnile krajši konec.

GRANADA-DAKAR

FURLAN ORIOLI ZMAGAL ČETRTIČ

Furlanski motociklist Edi Orioli si je že četrtič zagotovil eno najbolj znanih dirk na svetu, Granada-Dakar, nekoč Paris-Dakar, ki se je v nedeljo, 14. t.m., kot običajno zaključila na dolgi peščeni plaži pri Senegalskem obalnem mestu. Orioli je zmagal na Yamahi, najboljši med avtomobilisti pa je bil Francoz Pierre Lartigue na Citroenu zx.

KITZBÜHEL / SMUČANJE

HUDA POŠKODBA VODILNEGA KJUSA

Norvežan Lasse Kjus, ki krepko vodi na skupni lestvici svetovnega pokala, se je v prvi preizkusni vožnji smuka na mitični in nevarni progi Strief v sredo, 10. t.m., hudo poškodoval. Ko je z več kot 100 km/h pridrvel na enega zadnjih ovinkov pred ciljno strmino, je nenadoma izgubil nadzor nad smučmi, tako da ga je vzdignilo v zrak, zavrtelo in ob ponovnem dotiku tal je dobesedno zletel v visoko varovalno mrežo pod ovinkom. Izgubil je zavest (na sliki), tako da ga je reševalna ekipa nemudoma s helikopterjem odpeljala v bližnjo bolnišnico. Zdravniki so mu ugotovili hud pretres možganov in celo vrsto udarcev in brazgotin. Ko je Kjus prišel k sebi, je takoj izjavil, da je vesel, da je sploh ostal živ... Znano je,

da je Norvežan od vedno bolj uspešen v hitrih disciplinah, njegova daljša odsotnost od smučišč pa bo sedaj omogočila njegovim zasledovalcem na skupni lestvici svetovnega pokala, da se mu nekoliko približajo. Upajmo pa, da se bo prijazen Norvežan kaj kmalu vrnil med kličke, vsaj pred svetovnim prvenstvom na Sierr Nevadi, sicer bi svetovno smučanje izgubilo nespornega protagonista letošnje sezone.

Alberto Tomba, ki na lestvici zasleduje Kjusa, je pošteno dejal, da si ne dela utvar, saj je prepričan, da se bo Kjus vrnil na tekmovanja, preden bi se mu lahko kdo resneje približal.

Kjusa smo intervjuvali po njegovi zmagi v tistem polemičnem kranjskogorskem veleslalomu.

Mnogi sedaj menijo, da je svetovni pokal že Vaš...

"Ne, ni. Do konca je še dolgo. Opraviti moram še veliko dobrih tekem preden bom lahko zmagal svetovni pokal", je takrat previdno izjavil nesrečni Norvežan. Pa še prav je imel!

Na progi Streif-Hannenkham se je poleg Kjus poškodovala še cela vrsta drugih, manj znanih smučarjev, med katerimi je

bil tudi Italijan Vitalini. Za kroniko naj povemo, da si je sobotni smuk, ki je veljal tudi za kombinacijo z nedeljskim slalomom zagotovil domačin Mader, nedeljski slalom pa njegov rojak Sykora, pred Italijanom Tombo in Slovencem Koširjem.

URŠKA HROVAT USPEŠNA

Slovenska smučarka Urška Hrovat si je v nedeljo, 14. t.m., prislužila zmago v slalomu. Hrovatova je tako končno zopet pridobila na samozavesti, saj ji je bolezen pred kratkim tudi onemogočila boljšo uveljavitev na mariborski Zlati lisici.

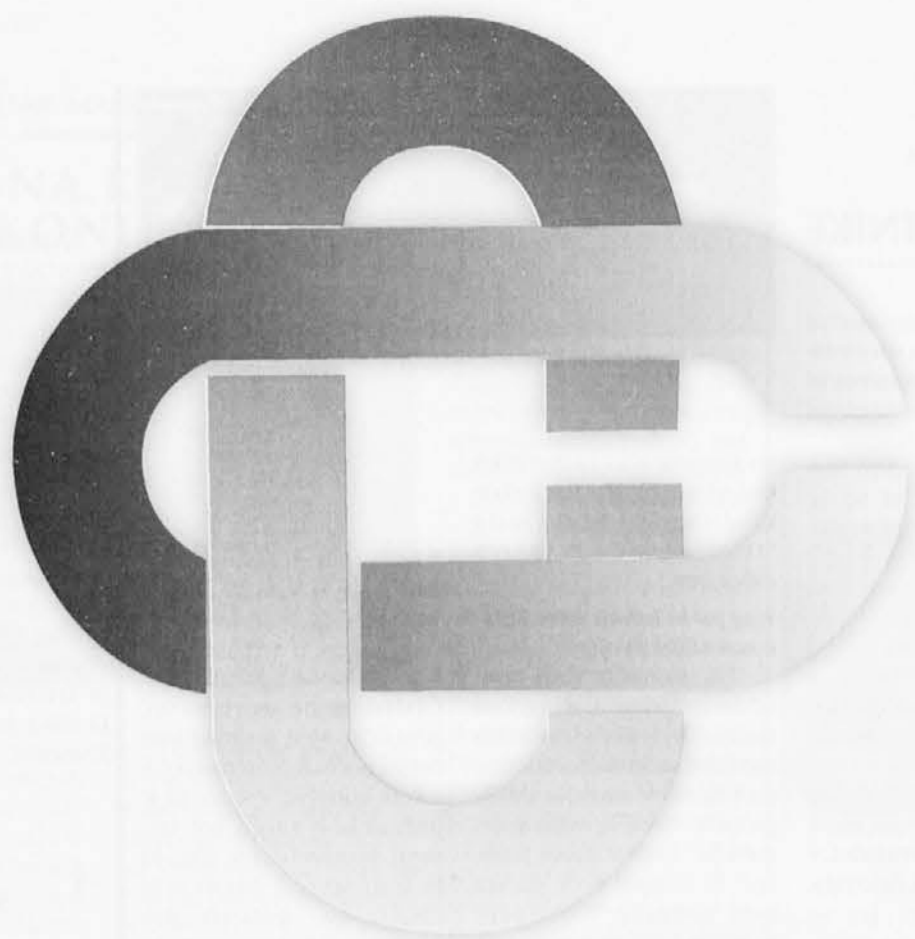
ZONCOLAN

Slovensko planinsko društvo iz Trsta je kot običajno v nedeljo, 14. t.m., mislilo prirediti prvi letošnji smučarski izlet. Smučarjem je tokrat uspelo napolniti avtobus, žal pa so zaradi pomanjkanja snega morali odpovedati izlet. Prihodnje štiri nedelje naj bi se tečaj nadaljeval na Zoncolanu; organizatorji upajo, da se bo tečajnikom pridružilo še več izletnikov.

Potrebne informacije lahko dobite na sedežu ZSSDI, tel: 040-635627.

STEZICE TV KOPER TOKRAT O ŠPORTU

V nedeljo, 21. t.m., bo ob 18. uri na Tv Koper običajna zamejska oddaja Stezice, ki jo bo tokrat vodil Mario Šušteršič. Beseda bo tekla o zamejskem športu, in sicer s predstavniki ZSSDI, predsednikom Jurijem Kufersinom, prof. Ivanom Peterlinom in s predstavnikom goriških športnikov Markom Lutmanom.

ZDRUŽILI SMO VEČ GLASOV...

**ZADRUŽNA
KRAŠKA BANKA**

SEDEŽ: OPČINE, ULICA RICREATORIO 2
TEL. 040 / 21 491

PODRUŽNICE: TRST, TRG LIBERTA 5
NABREŽINA, TRG SV. ROKA 106
SESIJAN, SESIJAN 44
BAZOVICA, ULICA GRUDEN 23

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
SOVODNJE OB SOČI**

SEDEŽ: SOVODNJE OB SOČI, /GO/
PRVOMAJSKA 75, TEL. 0481 / 88 21 55

PODRUŽNICA: ŠTANDREŽ, /GO/
ULICA DEL CARSO 73/A, TEL. 0481 / 52 08 32

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
V DOBERDOBU**

SEDEŽ: DOBERDOB, ULICA ROMA 23
TEL. 0481 / 78 063

PODRUŽNICA: RONKE, ULICA C. D'ANNUNZIO 96/A
TEL. 0481 / 47 41 60

Tvoje domače banke !